

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE
FAKULTA ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ
KATEDRA BIOTECHNICKÝCH ÚPRAV KRAJINY

DIPLOMOVÁ PRÁCE

**Vliv Společné zemědělské politiky
na způsob hospodaření v ČR**

Vedoucí práce: Ing. Vratislava Janovská Ph.D.

Diplomant: Bc. Dagmar Jakešová

2018

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Fakulta životního prostředí

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Dagmar Jakešová

Regionální environmentální správa

Název práce

Vliv Společné zemědělské politiky na způsob hospodaření v ČR

Název anglicky

The impact of the Common Agricultural Policy on the way of farming in the Czech Republic

Cíle práce

Hlavním cílem diplomové práce je zmapovat problematiku Společné zemědělské politiky (SZP) v oblasti dotací poskytovaných na neprojektová opatření, tedy na dotace poskytované na plochu zemědělsky obhospodařované půdy – přímé platby. Ke splnění tohoto cíle bude vypracována literární rešerše na vývoj dotační politiky od počátku 60. let 20. stol po současnou reformu SZP 2015. Dalším důležitým cílem této diplomové práce je zjistit, jaký má společná zemědělská politika vliv na zemědělskou veřejnost a zda reforma SZP 2015 má motivující účinek k udržování a zakládání nových environmentálně významných prvků a ke způsobům hospodaření, které vedou k trvalé udržitelnosti zemědělské půdy. Ke splnění tohoto cíle budou zpracovány dotazníky mezi vybranými zemědělci.

Metodika

Na základě podrobné analýzy české a evropské legislativy a ostatní dostupné literatury bude v literární rešerši definován vývoj SZP, kde bude nejvíce kladen důraz na současné programové období 2015-2020. V praktické části budou hlavním zdrojem informace, které budou získány přímo od zemědělců, dotazníkový šetření a osobní rozhovory. Zemědělci budou vybráni podle způsobu hospodaření, tím je myšleno, jestli zemědělec hospodaří konvenčním způsobem, ekologickým způsobem nebo biodynamickým způsobem. Při výběru dotazovaných zemědělců, bude brán zřetel, na počet hektarů, který obhospodařují a jestli se zaměřují, na rostlinnou výrobu (hospodaří na orné půdě), či mají trvalé travní porosty. Dalším zdrojem budou data z LPIS, jedná se především o počty dílu půdních bloků a environmentálně významných prvků v jednotlivých okresech. Dále budou využita data o počtu podaných jednotlivých žádostí za roky 2015, 2016 a 2017. Použita budou i data o způsobu plnění „greeningu“ za rok 2017. Tyto data jsou volně přístupná na stránkách ministerstva zemědělství.

Doporučený rozsah práce

60 – 70 stran bez příloh

Klíčová slova

krajinné prvky, environmentálně významné plochy, Společná zemědělská politika, LPIS, greening

Doporučené zdroje informací

EUROPEAN ENVIRONMENT AGENCY, – UNITED NATIONS ENVIRONMENT PROGRAMME. *Sustainable consumption and production in South East Europe and Eastern Europe, Caucasus and Central Asia : joint UNEP-EEA report on the opportunities and lessons learned*. Geneva: European Environment Agency, 2007. ISBN 9789291679652.

FOJTÍKOVÁ, Lenka a Marian LEBIEDZIK. *Společné politiky EU: historie a současnost se zaměřením na Českou republiku*. Praha: C.H. Beck, 2008. Beckova edice ekonomie. ISBN 978-80-7179-939-9

NEUMANN, Pavel, 2004. *Společná zemědělská politika EU: vznik, vývoj a reformy, mezinárodní komparace*. Praha: Oeconomica. ISBN 80-245-0814-1.

SKLENIČKA, P. *Základy krajinného plánování*. Praha: Naděжда Skleničková, 2003. ISBN 80-903206-1-9.

Předběžný termín obhajoby

2018/19 ZS – FŽP

Vedoucí práce

Ing. Vratislava Janovská, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra biotechnických úprav krajiny

Elektronicky schváleno dne 15. 10. 2018

prof. Ing. Petr Sklenička, CSc.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 16. 10. 2018

prof. RNDr. Vladimír Bejček, CSc.

Děkan

V Praze dne 13. 11. 2018

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci vypracovala samostatně pod vedením Ing. Vratislavy Janovské PhD. Uvedla jsem všechny literární prameny a publikace, ze kterých jsem čerpala.

Abstrakt a klíčová slova:

Hlavním cílem této diplomové práce je zmapovat problematiku Společné zemědělské politiky v oblasti dotací poskytovaných na neprojektová opatření, tedy na dotace poskytované na plochu zemědělsky obhospodařované půdy. Dalším důležitým cílem této diplomové práce je zjistit, jaký má Společná zemědělská politika vliv na zemědělskou veřejnost a zda reforma SZP 2015 má motivující účinek k udržování a zakládání nových environmentálně významných prvků a ke způsobům hospodaření, které vedou k trvalé udržitelnosti zemědělské půdy. K tomuto účelu autorka vypracovala dotazníkové šetření směřované k zemědělské veřejnosti. Od samého vzniku přímých plateb je kladen důraz na podporu životního prostředí. Tato diplomová práce by měla zjistit, jestli tomu tak opravdu je, jakým způsobem vnímají reformu SZP 2015 přímo zemědělci. Na základě podrobné analýzy české a evropské legislativy a ostatní dostupné literatury byl v literární rešerši definován vývoj SZP, kde byl nejvíce kladen důraz na současné programové období 2015-2020. Sběr dat spočíval v analýze vyplacených dotací za SAPS v letech 2015, 2016 a 2017 a způsobu plnění podmínek greeningu v těchto letech. Bylo zjištěno, kolik zemědělců žádalo a na kolika hektarech hospodařili. Důležitým zjištěním bylo procentuální zastoupení podmínek pro plnění greeningu za roky 2015, 2016 a 2017. V této práci je komplexně shrnut vývoj Společné zemědělské politiky od jejího vzniku až po současné snahy o zlepšení ekologického stavu zemědělské krajiny.

krajinné prvky, environmentálně významné plochy, Společná zemědělská politika, LPIS, greening

Abstract and keywords:

The main aim of the diploma thesis is to map the issue of the Common Agricultural Policy [CAP] in the area of subsidies, provided for non-draft measures, i.e. the subsidies granted on the area of agriculturally cultivated land. Another important aim of the diploma thesis is to find out what is the Common Agricultural Policy [CAP] impact like on the agricultural public and whether the reform of the CAP 2015 has a motivating effect on the maintenance and the creation of new environmentally important elements as well on the farming methods that lead to the permanent sustainability of agricultural land. For that reason, the author had made a questionnaire survey directed to the agricultural public. Since the very creation of direct payments, the emphasis has been placed on promoting the environment. The Diploma Thesis should find out whether it is really like that, how directly the farmers perceive the CAP 2015 reform. On the basis of a detailed analysis of the Czech and European legislation and the other available literature, the development of the CAP was defined in a literature review, where the greatest emphasis was placed upon the current programming period 2015-2020. The data collection had been consisted of the analysis of the subsidies paid in 2015, 2016 and 2017, as well of the way how the greening conditions were fulfilled during those years. It was found out how many farmers had requested and how many hectares they had operated. An important finding was the percentage representation of greening conditions for 2015, 2016 and 2017. In the diploma thesis there is comprehensively summarized the development of the Common Agricultural Policy from its establishment up to the present efforts to improve the ecological status of the agricultural landscape.

landscape features, environmentally significant areas, Common Agricultural Policy, LPIS, greening

Obsah

1. Úvod.....	1
2. Cíle práce	3
3. Literární rešerše.....	4
3.1 Společná zemědělská politika	4
3.1.1 Cíle SZP	6
3.2 Reformy společné zemědělské politiky.....	6
3.2.1 Mansholtův plán	6
3.2.2 Dohoda z Fontainebleau	7
3.2.3 Zelená kniha.....	8
3.2.4 McSharryho reforma.....	9
3.2.5 Agenda 2000	9
3.2.6 Mid-term Review	11
3.2.7 Health Check.....	11
3.3 Společná zemědělská politika po roce 2015.....	11
3.3.1 Přímé platby po roce 2015	14
3.3.2 LFA (less favoured areas).....	16
3.3.3 AEKO Agroenvironmentální – klimatické opatření.....	18
3.4 Ekologicky významné krajinné prvky z hlediska přímých plateb	21
3.5 Význam roztroušené zeleně v zemědělské krajině.....	25
4. Charakteristika zájmového území	28
4.1 Charakteristika Ústeckého kraje.....	28
4.1.1 Charakteristika okresu Děčín.....	31
4.1.2 Charakteristika okresu Chomutov	31
4.1.3 Charakteristika okresu Litoměřice	31
4.1.4 Charakteristika okresu Louny	32
4.1.5 Charakteristika okresu Most	32

4.1.6	Charakteristika okresu Teplice.....	33
4.1.7	Charakteristika okresu Ústí nad Labem	33
5.	Metodika	34
5.1	Analýza dat.....	34
5.2	Dotazníkový průzkum	34
5.2.1	Zpracování dat	35
6.	Současný stav řešené problematiky	36
6.1	LPIS - Land parcel identification systém	36
7.	Výsledky	40
7.1	Plnění greeningu od roku 2015	40
7.2	Výsledky dotazníkového šetření	42
8.	Diskuse.....	48
9.	Závěr a přínos práce.....	53
10.	Přehled literatury a použitých zdrojů	54
	Seznam obrázků:	60
11.	Přílohy.....	62

Seznam zkratk:

SZP	Společná zemědělská politika
EFA	Plochy využívané v ekologickém zájmu
PRV	Program rozvoje venkova
PO	Právnícká osoba
FO	Fyzická osoba
LPIS	Geografický informační systém
EVP	Environmentálně významné plochy
ŽP	Životní prostředí
AEKO	Agroenvironmentálně-klimatické opatření
LFA	Méně příznivé oblasti
EU	Evropská unie
KP	Krajinné prvky
OFM	Ortofoto mapa
PDÚ	Právní důvody užívání
DPB	Díl půdního bloku

1. Úvod

Tato diplomová práce se zabývá reformou Společné zemědělské politiky (dále jen SZP), její historií a především reformou 2015. Dále se v této práci zaměřuji na to, jaký vliv má reforma 2015 na způsob hospodaření na zemědělské půdě a roztroušenou zeleň na plochách zemědělské půdy a nejvíce na orné půdě.

SZP je nejstarší a nejdůležitější politikou evropského společenství, její vznik se datuje k roku 1962 (Fiala, Pitrová 2003). Tato práce je především zaměřena na dotace vyplácené z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EAFRD). Blíže se zaměřuji v této práci na neprojektové záležitosti, tedy na dotace vyplácené na obhospodařovanou plochu zemědělské půdy. Rok 2014 byl přechodným obdobím pro implementaci nové SZP, která vstoupila v platnost v roce 2015.

Právě probíhající reforma SZP by měla mít zásadní vliv na rozptýlenou zeleň na orné půdě. Rozptýlená zeleň je v našich podmínkách typická pro zemědělskou krajinu. Zemědělskou krajinu tvoří zejména lidé, kteří na ní hospodaří, tedy drobní farmáři či velká zemědělská sdružení. V současné době má velký vliv na hospodaření na zemědělské půdě v evropských státech dotační politika, která určuje drobným farmářům a velkým zemědělským společnostem mantinely pro hospodaření.

Česká kulturní krajina bohatá na roztroušenou zeleň se historicky formovala trojím způsobem. První z nich jsou pozůstatky po lesních porostech, prvky rozptýlené zeleně jsou tedy pozůstatky po dřívějším lesním porostu. Druhým způsobem je samovolné šíření rozptýlené zeleně, tedy nálety. Třetím způsobem je vědomé zakládání prvků zeleně člověkem (Sklenička, 2003).

Rozptýlená zeleň na orné půdě má zásadní význam. Plní řadu funkcí. Prostorově diferencuje krajinu matrix na plošně menší celky. Hlavním přínosem roztroušené zeleně na tomto typu zemědělsky obhospodařované půdy je zvyšování ekologické stability a druhové diverzity. Tyto ekologické funkce roztroušené zeleně v zemědělské krajině jsou neměnné v čase a to i za působení destabilizujících činitelů. Roztroušenou zeleň lze zařadit mezi takzvané permanentní krajinné struktury s vysokým ekologickým přínosem. Významnou skutečností je, že roztroušená zeleň zprostředkovává ekologickou stabilitu a diverzitu méně stabilním plošným celkům, tedy orné půdě. Hlavní roli v tomto

zprostředkování hrají ekotony (Sklenička, 2003). Roztroušená zeleň na orné půdě má tyto funkce: estetickou, orientační, půdoochrannou, organizační, produkční, rekreační, sakrální, rituální a historickou. V této práci bude v neposlední řadě řešen vývoj zemědělství, jaké mělo a má zemědělství vliv na vzhled minulé i současné krajiny.

2. Cíle práce

Hlavním cílem této diplomové práce je zmapovat problematiku Společné zemědělské politiky (SZP) v oblasti dotací poskytovaných na neprojektová opatření, tedy na dotace poskytované na plochu zemědělsky obhospodařované půdy. Těmto dotacím se říká přímé platby. Ke splnění tohoto cíle bude vypracována literární rešerše na vývoj dotační politiky od počátku 60. let 20. stol po současnou reformu SZP 2015. Nejpodrobněji budou probrány přímé platby v dotačním období 2014-2020.

Dalším důležitým cílem této diplomové práce je zjistit, jaký má společná zemědělská politika vliv na zemědělskou veřejnost a zda reforma SZP 2015 má motivující účinek k udržování a zakládání nových environmentálně významných prvků a ke způsobům hospodaření, které vedou k trvalé udržitelnosti zemědělské půdy. Ke splnění tohoto cíle budou zpracovány dotazníky mezi vybranými zemědělci.

Od samého vzniku přímých plateb je kladen důraz na podporu životního prostředí. Tato diplomová práce by měla zjistit, jestli tomu tak opravdu je a jakým způsobem vnímají reformu SZP 2015 přímo zemědělci.

3. Literární rešerše

V této kapitole je popsána SZP, její cíle a reformy od jejího vzniku až po současnost. Je zde podrobněji popsána SZP v ČR po roce 2015, ekologicky významné prvky a význam roztroušené zeleně v zemědělské krajině.

3.1 Společná zemědělská politika

Společná zemědělská politika (dále jen SZP, známá také pod zkratkou CAP - Common Agricultural Policy) je součástí rozpočtu EU. Jedná se o nejstarší politiku Evropského společenství, jejíž vznik se datuje k roku 1962. SZP je za celou dobu své existence nejstarší a nejdůležitější politiku Evropského společenství. SZP je jednou nejkontroverznějších politik, především svou nákladností. Bezpochyby se jedná o nejnákladnější politiku, která je v rámci rozpočtu Evropského společenství realizována. Podíl SZP v celkovém rozpočtu Společenství je něco málo pod 50 % veškerých výdajů.

Evropské společenství přestalo být dovozcem potravin a stalo se jedním z nejvýznamnějších světových exportérů, současně došlo k rozvoji zemědělského sektoru a stabilizaci venkova v členských zemích, což vedlo k zajištění životní úrovně pro nemalou skupinu obyvatelstva, které bylo zaměstnáno v zemědělství. S tímto pozitivním vlivem se nesou také negativní následky této politiky a to nemalé zatěžování rozpočtu Společenství (Fiala, Pitrová 2003).

Největším zastáncem zemědělské integrace byla Francie. Hlavním důvodem takovéto integrace mělo být především zabezpečení potravinové soběstačnosti zúčastněných zemí (Lukáš, 2000).

Tabulka č. 1: Zaměstnanost v zemědělství v zakladatelských státech ES v letech 1960 – 2012 (v %) (Ingersent, c1999) Vlastní zpracování, (CIA, 2010) Vlastní zpracování, (THE WORLD BANK DATA, 2010) Vlastní zpracování

Stát/rok	1960	1970	1980	1990	2000	2010	2012
Německo	14,0	8,5	6,0	4,0	2,5	1,5	1,6
Francie	22,5	14,0	8,5	6,0	4,0	3,0	3,8
Itálie	33,0	20,0	14,0	9,0	5,0	4,0	3,9
Belgie	7,5	5,0	3,0	3,0	2,0	1,0	2,0
Nizozemsko	11,5	7,0	5,0	5,0	3,0	3,0	2,0
Lucembursko	16,5	9,5	6,0	3,0	2,0	1,0	1,0

Z tabulky č. 1 vyplývá, že nejvyšší procento osob zaměstnaných v zemědělství bylo v Itálii a Francii. Ještě na počátku 60. let 20. století pracovalo v Itálii v zemědělském sektoru 33,3 % z celkového počtu pracujících, ve Francii tato hodnota dosahovala téměř 25 % všech pracujících osob. V Německu, Belgii, Nizozemsku a Lucembursku byla zaměstnanost v zemědělství minimálně o 6 %, a často i o více procent nižší. V Lucembursku dosahovala zemědělská zaměstnanost 16,5 %, v Německu pak 14 %. Zaměstnanost v tomto odvětví primárního sektoru byla nejnižší v Nizozemsku a Belgii. V Nizozemsku dosahovala 11,5 %, v Belgii 7,5 % (Ingersent, Rayner 1999).

S postupnou modernizací, mechanizací a intenzifikací zemědělské výroby se v následujících letech zaměstnanost v zemědělství snižovala velkou rychlostí. Významný pokles zemědělské zaměstnanosti souvisel nejen se zavedením inovací a modernizací zemědělských postupů, ale také s postupnou zemědělskou integrací a implementací společné zemědělské politiky. O nejvíce procentních bodů poklesla zaměstnanost v zemědělství mezi roky 1960 a 1970. Za toto období se zemědělská zaměstnanost nejvíce snížila v Lucembursku. Toto snížení činilo 57 %. V Německu, Francii, Itálii a Nizozemsku došlo k poklesu téměř o 40 %. Nejnižší pokles zemědělské zaměstnanosti zaznamenala Belgie. Činil 17 %. Zaměstnanost v zemědělství jednotlivých zakladatelských států postupně klesala i v dalších desetiletích. V současné době nepřekračuje v žádném ze zakladatelských států 4 % práceschopného obyvatelstva. Nejvyšší zemědělská zaměstnanost zůstává v Itálii (3,9 %) a Francii (3,8 %). V ostatních čtyřech státech se pohybuje v rozmezí mezi 1 % a 2 % (Ingersent, Rayner 1999).

Založením evropského zemědělského orientačního a záručního fondu, došlo ke vzniku společné zemědělské politiky (EAGGF – European Agricultural Guidance and Guarantee Fund). K založení tohoto fondu došlo 14. ledna 1962, jednalo se o hlavní finanční nástroj SZP. V následujících letech byly zaváděny principy regulace západoevropského zemědělství (Fiala, Pitrová 2003).

3.1.1 Cíle SZP

Hlavní cíle, ke kterým má SZP směřovat, byly definovány v Římské smlouvě o EHS. Za cíle SZP bylo považováno zvýšení produktivity práce v zemědělství a zajištění individuálních příjmů osob zaměstnaných v zemědělství. Tato opatření měla zajišťovat dostatečnou životní úroveň v zemědělských oblastech, dále zajištění rozumných cen a zajištění jak objemu potravin pro spotřebitele tak i zemědělských surovin pro zpracovatele (Pělucha, 2006).

Nejdůležitější cíl, který lze řadit i mezi politické cíle SZP, bylo zabezpečit stabilizaci zemědělských trhů (Neumann, 2004).

3.2 Reformy společné zemědělské politiky

V posledních letech je SPZ čím dál tím více orientovaná na ochranu životního prostředí a dokonce do své strategie začleňuje prvky, které přispívají k motivaci zemědělců, aby se starali o krajinné prvky, které tvoří hospodářskou krajinu tak rozmanitou a esteticky a environmentálně bohatou. SPZ prošla od svého vzniku řadou reformem, které se budu snažit stručně popsat níže.

3.2.1 Mansholtův plán

Mansholtův plán je pojmenovaný po Siccu Mansholtovi, viceprezidentovi Evropské komise, který odpovídal za zemědělský sektor na konci 60. let. Tento plán byl vůbec prvním pokusem o reformu SZP. Cílem Mansholtova plánu bylo snížit počet

osob, které pracovaly v zemědělském sektoru a zvýšit efektivnost zemědělské produkce (Fojtíková, 2008). Předpokládalo se, že dojde k zastavení růstu společných cen a jejich částečné nahrazení přímými dotacemi. Současně měly být zavedeny rozsáhlé programy asistence, upraveny podmínky pro odchod zemědělců do důchodu a využity další cílené nástroje zaměřené spíše na individuální podporu zemědělců. Předložením dokumentu Zemědělství 1980 zamýšlela Komise EU vyvolat diskuse v Radě evropského parlamentu a mezi přidruženými zájmovými skupinami o budoucnosti evropského zemědělství. Mansholtův plán se setkal s velkým odporem. Zájmové skupiny byly proti jakékoliv změně, která by vedla k snížení jejich dosavadních podpor. Tento plán byl zaměřen především na podporu malých zemědělských komunit, jimž měli být navýšeny dotační podpory ve srovnání s velkými dodavateli. Tohoto záměru mělo být dosaženo především diferenciacemi podpor (Fiala, 2009). Další osud této reformy ovlivnilo rozšíření Evropského společenství. 1. ledna 1973 došlo k prvnímu rozšíření Evropského společenství. Novými členy se stalo Irsko, Dánsko a Spojené království. Tomuto kroku předcházely přístupové rozhovory a podepsání smlouvy o přístupu. V rámci těchto rozhovorů o přístupu byla otázka SZP velmi diskutovaným tématem. Velká Británie, co by vůdčí země prvního rozšíření, preferovala jiný model. Britský model byl založen na nízké zaměstnanosti v zemědělském sektoru, individuálním tlaku na efektivitu produkce a poskytování dotací pouze v případě poklesu cen pod nepřístupnou mez. Velká Británie preferovala také přímé dotace.

Členství ve Společenství však pro Velkou Británii SZP přinesla hrozbu, že bude muset vysokými podíly do rozpočtu a současně, že výrazně vzrostou doposud nízké ceny potravin na britském trhu. Z tohoto důvodu se Velká Británie přidala na stranu odpůrců Mansholtovy reformy SZP. K odpůrcům pařila i komise evropského parlamentu a vlády jednotlivých členských států (Fiala, 2009).

3.2.2 Dohoda z Fontainebleau

Tato dohoda vznikla v souvislosti s tzv. jižním rozšířením. Skutečnost, že se novými členskými státy měly stát země s významným zemědělským sektorem, zvýšila tlak na dořešení již existujícího tzv. britského problému. Společenství bylo nuceno řešit

požadavky Británie a současně zajišťovat rozpočtovou stabilitu bez níž nebylo možné uskutečnit rozšíření na jih (Fiala, 2009). Další příčinou změn byla v roce 1984 extrémní situace v důsledku nadprodukce zemědělských produktů a to zejména mléka a másla (König, 2004). Na summitu ve Fontainebleau v červnu roku 1984 bylo přistoupeno k těmto klíčovým opatřením. Zvýšení vlastních příjmů Společenství a omezení výdajů na SZP. Dále se jednalo o přistoupení na požadavek Spojených království, která požadovala navrácení podílu finančních příspěvků (Fiala, 2009). Protože Společenství sužovaly velké zásoby sušeného mléka a másla, byly zavedeny kvóty jakožto dočasné opatření, které však přetrvalo dodnes. Kritici tomuto opatření vyčítají především snižování motivace nejefektivnějším producentům. Těmto producentům toto opatření zabraňuje rozšiřovat své podnikání a tak vytlačit z trhu neúspěšné výrobce. Na druhé straně se tímto opatřením podařilo vyřešit problém obrovské nadprodukce těchto komodit (König, 2004). Kvóty vyřešily problém s nadprodukcí mléka, ale vyvstal další problém, který se týkal snížení ceny obilí. Společenství se tedy nevyhnulo navýšení prostředků určených k vývozu nadprodukce (Fiala, 2009).

3.2.3 Zelená kniha

Zelená kniha s názvem *Budoucnost v zemědělství ve Společenství* z roku 1985 představovala snahu Komise navázat na dohodu z Fontainebleau. Komise v zelené knize vyjádřila přání o prohloubení rovnováhy mezi výdaji a příjmy rozpočtu Společenství omezením produkce některých zemědělských komodit. Návrhy předložené Komisí nakonec realizovány nebyly a tak došlo k obrovskému růstu nákladů na SZP v letech 1985-1987. Následně se evropské zemědělství dostalo do krizového stavu, jenž byl způsoben poklesem cen pšenice na světových trzích (Fiala, 2003). V roce 1986 došlo k regulaci metody intervenčních nákupů, díky nimž se krátkodobě snížila celková úroveň produkce v době velkých zemědělských přebytků (König, 2004).

3.2.4 McSharryho reforma

Přetrvávající potíže s realizací SZP (Fojtíková, 2008) změnil velký diplomatický tlak na státy Společenství, který v čele se Spojenými státy v čele vyvinuly země vyvážející zemědělské výrobky před ukončením jednání Uruguayského kola GATT. Tato soustava změn byla prvním pokusem o systémovou změnu SZP (König, 2004). Tato reforma pojmenována po Rayi McSharrym, evropským komisařem pro zemědělství od roku 1991, přinesla zásadní změny, jejichž smyslem bylo podstatné snížení přímé cenové podpory snížením intervenčních cen, čímž evropská zemědělská produkce měla dosáhnout vyššího stupně konkurenceschopnosti na světových trzích (Fojtíková, 2008).

Celá reforma byla postavena na třech základních principech řešení. Prvním principem byla nutnost komplexního postupu, tedy situace, kdy finanční podpora již neměla být poskytována izolovaně, ale pouze v souvislosti s fungováním dalších politik Společenství. Druhým principem, vzhledem k tehdejší potravinové soběstačnosti Společenství, byl záměr zvyšovat produkci pouze v případě, zvýšil-li se odbyt. Třetím principem této reformy bylo respektování zásad volného obchodu, ale při zachování základních principů SZP (Fiala, 2003). Hlavní změnou této reformy byl přechod od plošně poskytovaných zemědělských podpor k přímým platbám (Fojtíková, 2008). V této reformě se také poprvé vyskytla podmínka, která stanovovala zanechání určitého poměru orné půdy ladem (Brouwer, c2000).

3.2.5 Agenda 2000

V roce 1997 Evropská komise představila dokument s názvem Agenda 2000, kterým byla navržena reforma nové SZP. Tento dokument měl tři základní části. Evropská komise vnímala radikální potřebu reformy SZP z důvodu růstu světové poptávky po potravinách a zemědělských komoditách, rostoucí zájem o liberalizaci světového obchodu a předpokládané rozšíření EU směrem na východ. Dalším důvodem realizace Agendy 2000 byla existence Amsterdamské smlouvy, která vešla v platnost 1. května 1999. Tato smlouva požadovala integraci zájmů ochrany ŽP do celé

legislativy. Začaly se zvyšovat nároky na kvalitu a bezpečnost potravin a pohodu hospodářských zvířat ze strany spotřebitelů. Tento fakt bylo nutné také zohlednit v reformě. V této reformě byl již kladen velký důraz na začlenění cílů týkajících se ekologie. Agenda 2000 nebyla pouze ekonomickou reformou, ale přinesla mimoekonomické pojetí SZP, které kladlo důraz na takové kategorie, jako jsou kvalita a nezávadnost potravin, zacházení se zvířaty, rozvoj venkovských oblastí a ochrana přírody a krajiny (Fojtíková, 2008).

Nový přístup, kterým tato reforma obohatila SZP, představuje jeden z klíčových prvků Agendy 2000. Snahou bylo zavést nový rámec pro budoucnost evropských zemědělských oblastí. Každému členskému státu bylo umožněno, aby si vytvořil vlastní programy pro rozvoj venkovských oblastí. Tyto programy měly být v souladu se záměry, které byly schváleny na evropské úrovni a měly využívat prostředků poskytovaných EU. Programy mohly být zaměřeny na různé účely, např. na podporu mladých farmářů, vzdělávání či podporu zemědělských metod šetrných k ŽP. Hlavním principem Agendy 2000 je decentralizace zodpovědností od EU až po místní úroveň a flexibilita programování založená na seznamu určitých aktivit, které měly být realizovány s ohledem na potřeby jednotlivých zemí (Fojtíková, 2008).

Přímé platby, které tvořily největší část vynaložených výdajů na SZP, a to 67 %, náležely také malým zemědělcům a ekologickým farmám, zemědělcům, kteří omezovali svou produkci či stavy dobytka dle požadavků SZP. Kompenzační přímé platby však znamenaly pouze polovinu náhrady ztráty, ke které došlo u zemědělců snížením intervenčních cen (König, 2004).

Agenda 2000 se zaměřovala i na necenové aspekty rozvoje evropského zemědělství, tedy na ochranu životního prostředí, bezpečnost potravin a rozvoj venkova. Tyto aspekty se významně promítly na rozpočtu a ovlivnily strukturu SZP. Mezi tato opatření patřilo zavedení plateb oddělených od produkce. Jednalo se tedy o platby, které byly se zemědělskou činností spojeny nepřímo. Jednalo se především o podmínky dodržování ekologických zemědělských postupů. Tyto platby byly vypláceny zemědělcům, kteří dbali na nezávadnost a kvalitu nabízených potravin, na příznivé zacházení s hospodářskými zvířaty a na ochranu životního prostředí (Businessinfo, 2009).

3.2.6 Mid-term Review

Tato reforma proběhla v roce 2003. Jako jedna z prvních se zaměřovala také na ochranu životního prostředí a welfare zvířat. Cílem této revize bylo zvýšení konkurenceschopnosti zemědělství, uvnitř i vně EU. Zemědělský producent se má díky těmto reformním opatřením zaměřovat na produkci zemědělských komodit, o které má spotřebitel zájem. Jednalo se o tzv. průběžnou kontrolu uprostřed rozpočtového období (Swinbank, c2004).

3.2.7 Health Check

Jednalo se o tzv. zdravotní kontrolu funkčnosti SZP. Dne 20. listopadu 2004 se členské státy dohodly nad kompromisním návrhem změn SZP. Jednalo se o sazbu povinné modulace, která byla stanovena na 10 %, úplné vyloučení zemědělných podniků s platbou od 100 000 EUR do 300 000 EUR z progresivní modulace. Velmi důležité bylo posílení podpory v citlivých oblastech zemědělství (eAgri, 2018).

3.3 Společná zemědělská politika po roce 2015

SZP v Evropě čelí velkým problémům s biologickou rozmanitostí na zemědělské půdě. Biodiverzita na zemědělsky obhospodařovaných plochách klesá (Butchart et al., 2010). Evropská unie stanovila cíl zastavit klesání biologické rozmanitosti a obnovit 15 % degradovaných ekosystémů do roku 2020. Intenzivní zemědělství v rámci EU nadále vede ke ztrátám rozmanitosti krajiny (Benton et al., 2003), druhové diversity a četnosti druhů na zemědělských plochách (Donald et al., 2001). Reforma SZP, která vstoupila v platnost v roce 2015, zavedla prvky, které by měly vézt k ozelenění přímých plateb a lepší biologické rozmanitosti na zemědělské půdě v EU.

Na konci roku 2011 vydala evropská komise návrhy nařízení k nové SZP. Následně od února roku 2012 až do května 2015 probíhala jednání o těchto návrzích na

národní i evropské úrovni. Vyjednávalo se a diskutovalo se, jak budou nová evropská pravidla uplatňována. V průběhu vyjednávání a diskutování o nové SZP se ukázalo, že tento proces není jednoduchou záležitostí, a proto se rok 2014 celoevropsky vyhlásil přechodným rokem (Erjavec, Erjavec, 2014).

Hlavními tématy jak na evropské úrovni, tak v ČR se stal greening (Erjavec, Erjavec, 2014), zastropování přímých plateb, sblížení přímých plateb mezi jednotlivými státy a přechod SAPS plateb na jednotný systém.

Nejdůležitějšími právními předpisy pro SZP po roce 2015 je pro přímé platby nařízení Rady **1307/2013**, pro oba pilíře nařízení Evropského parlamentu a Rady **1306/2013**. Dále z české legislativy se jedná o nařízení vlády **50/2015** Sb., o stanovení některých podmínek poskytování přímých plateb zemědělcům, nařízení vlády **307/2014** Sb. o stanovení podrobností evidence půdy podle užívatelských vztahů, Zákon **252/1997** Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů a zákon č. **256/2000** Sb., o Státním zemědělském intervenčním fondu, ve znění pozdějších předpisů. Nařízení rady a nařízení evropského parlamentu bylo schváleno v prosinci 2013 po dvouletém projednávání mezi Evropskou komisí, členskými státy i Evropským parlamentem. Nařízení tvoří pomyslné mantinely pro implementaci nové SZP do české legislativy, tedy do novely zákona o zemědělství.

Mezi cíle reformované SZP v rámci přímých plateb patří větší důraz na šetrný přístup k životnímu prostředí pomocí režimu ozelenění (greening), generační obměna na venkově prostřednictvím podpor pro mladé zemědělce, nebo podpora odvětví, které čelí určitým obtížím a jsou velmi významné z hospodářského, sociálního nebo environmentálního hlediska (European Commission, 2010b). Další z cílů nové SZP bylo posílení environmentální složky v hospodářské krajině a zavedení takzvaných EFA ploch (Ecological Fokus Area), tyto plochy dostaly v českém jazyce název "environmentálně významné plochy" (Pro-Bio, 2017).

Reforma umožnila členským státům větší míru rozhodování o zacílení finančních prostředků, včetně jejich přesunu mezi pilíři SZP, které se odlišují charakterem finančních podpor a zdroji financování. Jsou jimi: – I. pilíř – přímé platby a společná organizace trhu – II. pilíř – Program rozvoje venkova, OP Rybářství (Eagri, 2014).

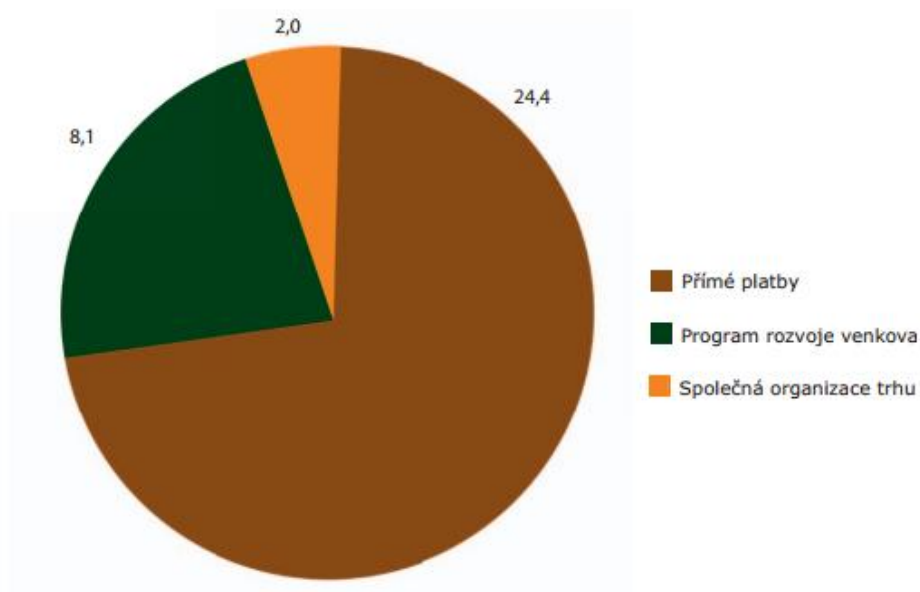
SZP měla I. a II. pilíř i před rokem 2014, níže je popsáno, k jakým nejvýznamnějším změnám došlo.

I. Pilíř SZP (Přímé platby):

Reforma SZP se zaměřila na kladení důrazu na šetrný přístup k životnímu prostředí pomocí režimu ozelenění přímých plateb. Podporu pro mladé zemědělce by měla zajistit platba pro mladé zemědělce. Podpora regionů, které jsou znevýhodněny nebo důležité z hospodářského, sociálního či environmentálního hlediska, jsou zahrnuty v prvním pilíři. Reforma se snažila provázat přímé platby se strukturálními fondy, čili s programem rozvoje venkova (SZIF, 2015). Také došlo ke zvýšení váhového faktoru pro plodiny vážící dusík z 0,3 na 0,7. Finanční alokace pro I. pilíř v rámci ČR je přibližně 25 mld. Kč ročně (Eagri, 2014).

Z předběžných odhadů se předpokládá, že výše bude pro platbu SAPS v letech 2015-2020 vyčleněna obálka v průměru cca 12,7 mld. Kč. Konkrétní výše sazby SAPS bude záviset na počtu způsobilých hektarů evidovaných v systému LPIS (SZIF, 2015).

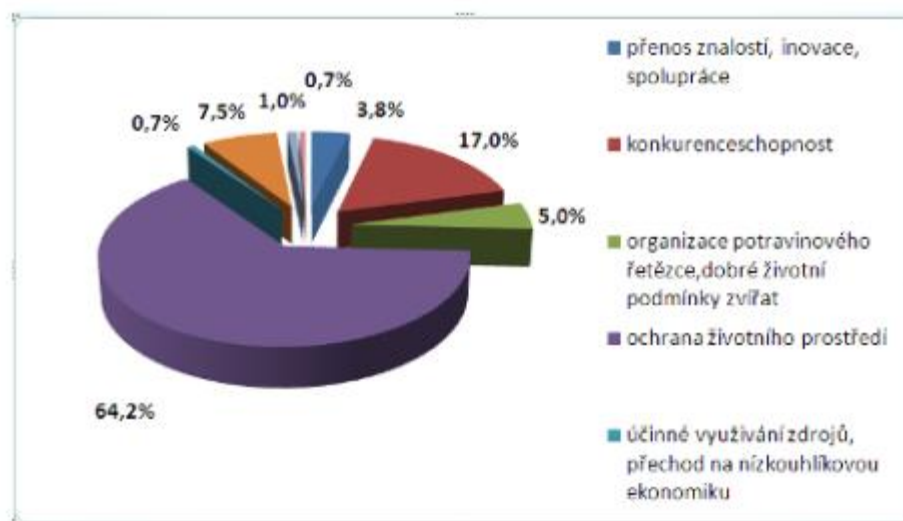
Obr. č. 1 Podíl jednotlivých složek podpor SZP v roce 2016 (v mld. Kč) (SZIF, 2016).

II. pilíř SZP (PRV)

Tento pilíř obsahuje agroenvironmentálně klimatické opatření (AEKO), platby v rámci Natura 2000, ekologické zemědělství (EZ), platby pro oblasti s přírodním či jiným zvláštním omezením (LFA), dobré životní podmínky zvířat (welfare), lesnicko-environmentální a klimatické služby a ochrana lesů. Novinkou pro reformu z roku 2013 je jako v pilíři I. užší provázanost se strukturálními fondy. Program rozvoje venkova navazuje na strategický dokument, kterým je Dohoda o partnerství. Tato dohoda je základním dokumentem, který zastřešuje všechny intervence z Evropských strukturálních fondů v ČR v tomto programovém období. V této reformě došlo také k užšímu provázání mezi pilíři navzájem. Provázáním je myšleno především zavedení nové platby na zemědělské postupy, které mají mít příznivý vliv na životní prostředí a klima. Jedná se o ozelenění neboli greening (Eagri, 2014).

Obr. č. 2 Rozdělení rozpočtu PRV podle jednotlivých priorit (Eagri, 2014).

3.3.1 Přímé platby po roce 2015

V ČR jsou přímé platby poskytovány od vstupu do Evropské unie, tedy od roku 2004. Reforma z roku 2013 významně změnila strukturu přímých plateb. Přímé platby zaujímají největší podíl vyplácených finančních prostředků určených na dotace

v zemědělství. Základní přímou platbou a současně nejrozšířenější zemědělskou dotací je Jednotná platba na plochu (SAPS). Pro podání Jednotné žádosti v ČR žadatelé používají formulář, přes který mohou žádat o dotace na více opatření najednou v rámci přímých plateb i z programu rozvoje venkova. Tento formulář je generován v elektronické podobě a to přes portál farmář. Celkem bylo v rámci přímých plateb vyplaceno 24 452 363 tis. Kč, z toho 877 175 tis. Kč ze státního rozpočtu a 23 575 188 tis. Kč z rozpočtu EU (SZIF, 2016).

V roce 2016 vyplatil SZIF v rámci SZP celkem 34,5 miliardy Kč, z toho se nejvíce na výplatách podílely přímé platby, na které bylo čerpáno 24,452 mld. Kč. SZIF obdržel 29 635 žádostí na Jednotnou platbu na plochu (SAPS), na celkovou plochu 3,546 mil. ha (SZIF, 2016).

Platba SAPS (Single Area Payment Scheme)

Základním účelem této platby je zabezpečit zemědělcům stabilnější příjmy. Zemědělci se mohou rozhodnout, co chtějí produkovat, a stále jim bude zaručena stejná výše podpory bez ohledu na to, co produkují. Díky tomu se mohou lépe přizpůsobit trhu s potravinami. Detailně se platbou SAPS zabývá nařízení vlády 50/2015 Sb. o stanovení některých podmínek poskytování přímých plateb zemědělcům a o změně některých souvisejících nařízeních vlády, které upravují jednotlivé podmínky v rámci jednotné platby na plochu. Základní podmínkou pro poskytnutí platby SAPS je dodržení minimální výměry, na kterou může být platba poskytnuta, minimální výměra činí 1 ha zemědělské půdy. Jedná se o součet všech DPB evidovaných v systému LPIS na žadatele (SZIF, 2015).

Reforma SZP nově rozdělila platbu SAPS na více složek, greening a platby pro mladé zemědělce a platbu SAPS. Z roční obálky je odečten greening a platba pro mladé zemědělce a co zůstane po odečtení těchto plateb bude vyplaceno jako SAPS. Pro získání složky greening musí žadatelé splnit podmínky diversifikace plodin, vyhrazení ploch v ekologickém zájmu (tzv. EFA) a zároveň udržení určitého podílu plochy trvalých travních porostů vůči celkové výměře zemědělské půdy. Pro získání této platby nemusí plnit žádné podmínky ekologičtí zemědělci, ti tuto platbu dostanou automaticky.

Mladí zemědělci dostanou o 25 % více na jeden hektar na prvních 80 ha v souladu s výše zmíněnou legislativou (SZIF, 2015).

Greening

Novou povinností v rámci SZP je tzv. greening. Tato povinnost se vztahuje na zemědělce hospodařící na orné půdě, kteří pobírají dotace na plochu SAPS. Tyto zemědělci by měli dodržovat postupy příznivé pro životní prostředí a klima. Na národní úrovni se nesmí rozorát více jak 5 % trvalých travních porostů, dále se musí doržovat diverzifikace plodin. To znamená, že zemědělci, kteří hospodaří na více jak 30 ha orné půdy, musí střídat plodiny. Poslední podmínkou greeningu je vyčlenění 5 % z orné půdy na tzv. EFA (Ecological Fokus Areas) plochy. Jedná se o nadstavbu tzv. Cross Compliance (kontrola podmíněnosti) (SZIF, 2015).

EFA plochy jsou plochy v ekologickém zájmu, jsou povinně vymezené plochy v rámci orné půdy obhospodařované žadatelem.

Jako EFA prvky lze vyčlenit tyto plochy/prvky: úhor využívaný v ekologickém zájmu, **krajinné prvky v ekologickém zájmu**, souvat', plochy s rychle rostoucími dřevinami, zalesněné plochy, plochy s meziplodinami, plochy s plodinami, které vážou dusík (SZIF, 2015)

3.3.2 LFA (less favoured areas)

LFA je jedním z mála britských vlivů na SZP. Tato dotace byla zavedena v roce 1975. Všechny členské státy považovaly platbu LFA za správnou cestu pro SZP, která vedla ke zvýšení nákladů na SZP. Do roku 1995 bylo určeno 56 % využívané zemědělské půdy v EU jako LFA. Ve Skotsku se jedná až o 85 % zemědělské půdy (Capreform, 2008).

Jedná se o platby v méně příznivých nebo jinak znevýhodněných oblastech, měly by přispívat k trvalému využívání zemědělské půdy a přispívat k zachování venkovské

krajiny a podporovat trvale využitelný systém zemědělského hospodaření. Opatření by mělo kompenzovat vyšší náklady a ušlé příjmy vzhledem k nižší produkci v těchto oblastech (Ruben, Pender, 2004). Zemědělské podniky, které hospodaří v LFA oblastech, dosahují nižší produkce než zemědělci hospodařící v ostatních oblastech. Agroekologický rozměr zahrnuje půdu, která má omezený zemědělský potenciál v důsledku snížení některých podmínek, které jsou důležité pro dostatečnou zemědělskou produkci. Jedná se zejména o výskyt nízkých nebo nedostatečných srážek, špatnou skladbu půd, přítomnost strmých svahů nebo jiných biofyzikálních omezení (Pender, 2000). Tyto podmínky, které ovlivňují zemědělskou produkci, jsou silně proměnlivé, mezi jednotlivými zemědělci. Rozdíly v kvalitě půdy by mohly vést až ke 100 - 150 % rozdílných výnosů mezi jednotlivými zemědělci v rámci jedné obce (Steenhuijsen Piters, 1995). Rozdíly výnosů mezi jednotlivými roky a všemi lokalitami mají tendenci být ještě vyšší (Rötter et al., 1997).

Dlouhodobé snížení ekonomických výsledků zemědělských podniků v LFA oblastech mohou vést k okrajovosti těchto oblastí, které by mohlo vyústit až k opuštění zemědělské půdy, které by mělo vliv na ekosystémy, které jsou závislé na zemědělství v těchto méně příznivých oblastech (Ruben, Pender 2004).

Méně příznivé oblasti se dělí na tři kategorie, jedná se o horské oblasti LFA, které jsou charakteristické pro vyšší nadmořskou výšku v některých případech s kombinací se svažitémi pozemky. Další kategorií jsou LFA ostatní, které jsou charakteristické nižší výnosností zemědělské půdy a zároveň se nacházejí v oblastech s řídkou osídleností a vysokým procentem zastoupení pracovníků v zemědělství. A oblasti specifické LFA jsou charakteristické nižší výnosností zemědělské půdy. Platby v horských a specifických oblastech jsou vypláceny na zemědělskou půdu s kulturou: standardní orná, travní porost, úhor, trvalý travní porost, vinice, chmelnice, ovocný sad, školka, rychle rostoucí dřeviny a jiné trvalé kultury. Platby v oblastech ostatní se poskytují na zemědělské půdy s kulturou trvalý travní porost (SZIF, 2018).

3.3.3 AEKO Agroenvironmentální – klimatické opatření

AEKO je platba na podporu environmentálních opatření v rámci Programu rozvoje venkova. Nově je AEKO ustaveno článkem 28 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1305/2013. Ve srovnání s předešlým programovým obdobím 2007 – 2013 došlo v platbě AEKO k několika změnám. Došlo k přejmenování opatření z AEO na AEKO (Agroenvironmentálně – klimatické operace), princip a struktura opatření ale zůstává stejný. Stále je podporována Integrovaná produkce ovoce, vína a zeleniny, Ošetřování travních porostů, Zatravňování orné půdy a Biopásy. Nově přibylo podopatření Ochrana hnízdišť čejky chocholaté a zatravňování drah soustředěného odtoku (eAgri, 2014).

Agroenvironmentálně klimatického opatření jsou podle Batáry et. al. (2015) jediným a nejdůležitějším nástrojem pro zlepšení ekologického stavu zemědělské krajiny v celé EU. S tímto názorem se ztotožňuje i European Environment Agency (European Environment Agency, 2004). Stejně jako u každého víceúčelového politického nástroje vyžaduje AEKO neustálý vývoj k nápravě nedostatků. Mezi nejkritičtější problémové oblasti patří nedostatek pobídek k dosažení skutečných výsledků, nedostatečné cílení a potíže s přizpůsobením aktivit různým podmínkám (Marggraf, 2003).

Všeobecně uznávaný odborný názor je, že platby na AEKO se musí více orientovat na výsledky (European Network for Rural Development and EC, 2010). Evropský účetní dvůr uvádí, že by se platby AEKO měli detailněji zaměřit v jednotlivých podopatřeních a jasněji stanovit cíle. Přizpůsobit náročnější opatření, místním podmínkám a vytvořit jasné ukazatele pro měření úspěšnosti opatření (European Court of Auditors, 2011)

Změny v AEKO po roce 2015

Z AEKO bylo vyčleněno ekologické zemědělství, které bude nadále podporováno v rámci samostatného opatření Ekologické zemědělství. Z AEKO byl také vyrazen titul Pěstování meziplodin, které bude realizováno jako jedna z podmínek

greeningu v rámci přímých plateb v I. pilíři SZP. Při vstupu do AEKO i nadále vzniká pětiletý závazek, aby opatření mělo nějaký ekologický dopad (eAgri, 2014).

Ošetřování travních porostů

Ošetřování travních porostů je jeden z dotačních titulů, který má významný vliv na vzhled krajiny a roztroušenou zeleň. Jedná se o rozsáhlý komplex různě navržených podopatření, které jsou navrženy tak, aby motivovaly zemědělce k ochraně životního prostředí a zemědělské půdy. V tomto podopatření se poskytují zemědělcům platby výměnou za službu společnosti, která spočívá v tom, že se provádí podmínky ošetřování travních porostů, které jsou nad rámec běžné zemědělské praxe. Podmínky ošetřování travních porostů jsou navrženy tak, aby byly chráněny všechny složky životního prostředí - krajina, přírodní zdroje, půda a biologická rozmanitost (VeJVodová, 2016).

Ošetřování travních porostů patří mezi nejrozšířenější podporu v rámci AEKO v České republice. Podmínky tohoto podopatření mají za cíl zajistit zachování, případně i zvýšení druhové pestrosti travních porostů. Podopatření ošetřování travních porostů je komplexní, tj. nabízí více titulů s různými podmínkami, které při vhodné kombinaci mohou přispět k zlepšení biodiverzity travních porostů, aniž by bylo výrazně omezeno hospodaření. Významnou novinkou je ponechání neposečených ploch na dílech půdních bloků, které mají více jak 12 ha. Tato povinnost vede k zachování druhové bohatosti na travních porostech. Z čistě zemědělského pohledu jde o další starosti, především se jedná o ztrátu výnosu a jak dále naložit se stařinou. Pro bezobratlé živočichy, kteří jsou svým způsobem vývoje i života na lučních společenstvech přímo závislí, jsou však tyto plochy zcela klíčové. V celoplošně posečeném porostu totiž najednou zmizí nabídka potravy i úkrytu, což je jednou z hlavních příčin poklesu stavů bezobratlých živočichů. Ponecháním neposečených ploch na velkých DPB je umožněno přežít mnoha bezobratlým živočichům, které mají v ekosystému svou nezastupitelnou roli. Toto opatření má význam i pro malé obratlovce, kteří vyhledávají v travních porostech úkryt (VeJVodová, 2016).

Podopatření je tvořeno deseti tituly. Ve volné krajině, tím je myšleno krajinu, která leží mimo zvláště chráněné území, ochranná pásma národních parků nebo oblasti soustavy Natura 200, lze vstoupit do základního titulu obecná péče o extenzivní louky a pastviny (96 EUR/ha). V této kategorii je přibližně 50 % výměry dílu půdních bloků. Ve

volné krajině lze dále vstoupit i do titulů trvale podmáčené a rašelinné louky (692 EUR/ha), ochrana modrásků (173 EUR/ha), ochrana chřástala polního (198 EUR/ ha), suché stepní trávníky a vřesoviště (353 EUR/ha). Tyto nadstavbové tituly musí být vymezeny v systému LPIS, ve vrstvě ENVIRO, kterou má v dikci orgán ochrany přírody a krajiny. V oblastech s vyšší ochranou se jedná o díly půdních bloků, které jsou ve zvláště chráněných územích, ochranných pásích národních parků nebo oblasti Natura 2000 lze vstoupit do nadstavbových titulů, vymezených ve vrstvě ENVIRO. Kromě čtyř výše zmíněných se jedná o mezofilní a vlhkomilné louky hnojené (166 EUR/ha), mezofilní a vlhkomilné louky nehnojené (185 EUR/ha), horské a suchomilné louky hnojené (163 EUR/ha), horské a suchomilné louky nehnojené (170 EUR/ha), druhově bohaté pastviny (213 EUR/ha) (Vejvodová, 2016).

3.4 Ekologicky významné krajinné prvky z hlediska přímých plateb

Ochrana krajinných prvků je zakotvena v zákoně o ochraně přírody a krajiny č. 114/1992 Sb. Ekologicky významné prvky, jsou provázané se zemědělskými dotacemi prostřednictvím Kontrol podmíněnosti – Cross Compliance. V tomto kontextu jsou významné krajinné prvky zahrnuty v rámci podmínek dobrého zemědělského a environmentálního stavu půdy DZES (eAGRI, 2018).

Druhy ekologicky významných prvků, jejichž částí jsou krajinné prvky, jsou stanoveny v nařízení vlády č. 307/2014 Sb., o stanovení podrobností evidence využití půdy podle užitelských vztahů. Jedná se o tyto KP: meze, terasy, travnaté údolnice, skupiny dřevin, stromořadí, solitérní dřeviny, příkop a mokřad (eAGRI, 2018).

Krajinotvorným sadem se rozumí plocha rovnoměrně osázená ovocnými stromy ve tvaru polokmenu nebo vysokokmenu o minimální hustotě 50 životaschopných jedinců na 1 hektar, jejímž základním účelem není produkce ovoce, ale zachování krajinotvorné odrůdové rozmanitosti, kulturního dědictví, zemědělského rázu krajiny nebo prvků venkovského krajinného urbanizmu, a v meziřadí se nachází bylinný pokryv. Krajinotvorný sad je evidován v evidenci půdy jako díl půdního bloku s druhem zemědělské kultury jiná trvalá kultura.

Obr. 3: Krajinotvorný sad

Mezi se rozumí souvislý útvar liniového typu sloužící zejména ke snižování nebezpečí vodní nebo větrné eroze, zpravidla vymežující hranici dílu půdního bloku. Součástí meze může být dřevinná vegetace, kamenná zídka nebo travnatá plocha.

Obr. 4: Mez

Terasou se rozumí souvislý svažitý útvar liniového typu tvořený terasovým stupněm sloužící ke snižování nebezpečí vodní nebo větrné eroze a zmenšující sklon části svahu dílu půdního bloku, zpravidla vymežující hranici dílu půdního bloku. Součástí terasy může být dřevinná vegetace nebo kamenná zídka.

Travnatou údolnicí se rozumí členitý svažitý útvar sloužící ke snižování nebezpečí vodní nebo větrné eroze, vymežující dráhu soustředěného odtoku vody z dílu půdního bloku se zemědělskou kulturou orná půda. Součástí travnaté údolnice může být dřevinná vegetace.

Skupinou dřevin se rozumí samostatný útvar neliniového typu tvořený nejméně 2 kusy dřevinné vegetace s nejvyšší možnou výměrou 3 000 m². Za skupinu dřevin se nepovažuje dřevinná vegetace, která je součástí meze, terasy nebo travnaté údolnice a dřevinná vegetace, která plní funkci lesa podle § 3 lesního zákona.

Obr. 5: Skupina dřevin

Stromořadím se rozumí útvar liniového typu tvořený nejméně 5 kusy dřevinné vegetace a zpravidla s pravidelně se opakujícími prvky. Za stromořadí se nepovažuje dřevinná vegetace, která je součástí meze, terasy nebo travnaté údolnice a dřevinná vegetace, která plní funkci lesa podle § 3 lesního zákona.

Solitérní dřevinou se rozumí izolovaně rostoucí dřevina s průmětem koruny od 8 m² vyskytující se v zemědělsky obhospodařované krajině mimo les. Za solitérní dřevinu se nepovažuje dřevinná vegetace, která je součástí meze, terasy nebo travnaté údolnice.

Obr. 6: Solitérní dřevina

Příkopem se rozumí útvar liniového typu široký nejvýše 6 metrů, jehož hlavní funkcí je přerušení délky svahu zachycením vody s jejím odvedením nebo zasáknutím.

Mokřadem se rozumí samostatný útvar neliniového typu s minimální výměrou 100 m² sloužící k zajištění retence vody v krajině s cílem udržovat přirozené podmínky pro život vodních a mokřadních ekosystémů podle § 2 odst. 2 písm. i) zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny. Krajinný prvek mokřad může být evidován na ploše půdního bloku podle § 3a odst. 9 písm. a) a § 3a odst. 10 zákona o zemědělství.

Obr. 7: Mokřad

Zásahy do ekologicky významných prvků v zemědělské krajině, které nejsou dovoleny, jsou v současnosti dle požadavků Cross Compliance zmíněny v několika požadavcích:

GAEC 6 – výčet krajinných prvků zařazených do GAEC

SMR 1/1 – významné krajinné prvky (vodní tok, údolní niva)

SMR 1/2 – krajinné prvky jako místa výskytu a hnízdění ptáků

SMR 5/1 – Evropsky významné lokality

3.5 Význam roztroušené zeleně v zemědělské krajině

Environmentálně významné prvky mohou plnit funkci roztroušené zeleně, která je významná pro stabilitu krajiny, jelikož rozptýlená zeleň v krajině má dle Skleničky (2003) tyto funkce:

Ekologická funkce: význam tzv. okrajového efektu, známého též jako edge effect.

Estetická funkce: prostorové uspořádání rozptýlené zeleně, fragmentace, velikost, tvary, druhová skladba dřevin, vazby na reliéf, artefakty a celkovou strukturu krajiny spoluvytváří typický krajinný ráz.

Orientační funkce: prvky rozptýlené zeleně pomáhají větším živočichům orientovat se v krajině. Podle některých autorů je likvidace rozptýlené zeleně příčinou snižování stavů drobné zvěře nejen z důvodů ztráty habitatů a koridorů, ale i z hlediska orientace v rozsáhlých blocích orné půdy.

Půdoochranná funkce: elementy rozptýlené zeleně jsou samotnými nebo doprovodnými prvky protierozní ochrany.

Organizační funkce: jednotlivé prvky rozptýlené zeleně byly a stále jsou využívány k vyznačení, resp. zviditelnění významných majetkových, uživatelských a správních hranic v krajině.

Produkční funkce: schopnost poskytovat dřevo, ovoce, vliv na výnosové parametry zemědělských plodin sousedních pozemků.

Rekreační funkce: strom v krajině je vnímán jako zdroj stínu pro člověka i jiné živočichy.

Sakrální a rustikální funkce: stromy doprovázejí sakrální stavby, v našich podmínkách jsou typické výsadby u božích muk.

Historická funkce: stromy byly vysazovány v souvislosti s významnou historickou událostí, historickou osobností, mnohdy se váží se jmény prostých lidí, hospodářů apod.

Rozptýlená zeleň zvyšuje nejen biologickou, ale i estetickou rozmanitost krajiny vnímanou našimi smysly. Krajinná kompozice v pohledově exponovaných částech krajiny by měla lahodit oku i duši a přitom být funkční (Trnka, 2001).

Rozptýlená zeleň v zemědělské krajině je významná zejména pro ptáky. Tento fakt dokazuje studie prováděná Wuczynski (2016). Výsledky terénních šetření ukazují, že vnitřní části hospodářských ploch jsou využívány ptáky během hnízdění jen zřídka,

většina ptáků (80%) se zdržuje po okrajích polí, kde využívá neobdělávané okrajové habitaty (Best et al. 1990; Wuczynski 2016). V případech, kdy je na polích přítomna dřevinná vegetace, žije zde ptáků mnohem více. V krajině s množstvím rozptýlené zeleně bylo zjištěno čtyřikrát více druhů než v krajině homogenní bez zeleně. Dvojnásobné hodnoty populační hustoty ptáků a výrazně vyšší ekologická diverzita druhů. Přítomnost rozptýlené zeleně nezvyšuje počet ptáků, kteří využívají vnitřní části hospodářských ploch, ale zásadně mění strukturu společenstva ptáků jak na okrajích tak v otevřených plochách. (Wuczynski, 2016). Klíčový význam rozptýlené zeleně je spatřován v poskytování životního prostředí ptákům zemědělské krajiny. Pro některé druhy představuje roztroušená zeleň poslední existující útočiště (Morelli, 2013).

Rozptýlená zeleň je klíčovým místem výskytu pro udržení biodiverzity v zemědělské krajině. Poskytuje biotop jednak ptákům lesním, jednak ptákům zemědělské krajiny, přičemž ekologické preference obou skupin se zásadně liší. Pro lesní druhy představuje rozptýlená zeleň jen kompromis k hnízdění, i tak však má v ochraně této skupiny význam díky tomu, že zvyšuje rezilienci zdrojových populací ve větších lesích. V případě ptáků zemědělské krajiny je optimálnost tohoto místa výskytu dosud neznámá, nicméně vzhledem k tomu, že přirozený habitat této skupiny již z krajiny téměř vymizel, rozptýlená zeleň zůstává jedním z mála útočišť (Rajmonová, 2017).

Rozptýlená zeleň má kromě hnízdního habitatu pro ptáky i další funkce: nabízí možnost tahových zastávek dálkovým migrantům, funguje jako ekologické koridory, poskytuje úkryt před predátory, místo k zimování, sezónnímu hřadování, přednesu zpěvu z vyvýšených míst, vhodné místo k lovu a umožňuje odpočinek ptáků v jinak otevřené krajině intenzivního zemědělství (Rajmonová, 2017).

Z tohoto důvodu je potřeba, aby se zemědělci zapojili do obnovy této roztroušené zeleně i přes své ekonomické bilance a potřebu obstát v konkurenci. Je důležité, aby se zemědělci začali zabývat otázkou ekologie a změnili svůj postoj ke krajině. Tímto tématem se zabývá Lokoč (2009) ve své disertační práci, dle něj je nutné, aby v první řadě zemědělci proměnili své postoje k přírodě a krajině. Vztah k přírodě a krajině nesmí být u současných zemědělců spojen primárně pouze s produkcí jako jedinou hodnotou, kterou přináší půda (Librová, 1988). Lokoč (2009) ve své disertační práci uvádí, že k této přeměně je důležité informování a vzdělávání zemědělců v oblastech udržitelného

hospodaření, protierozní ochrany, ochrany vod atd., a v neposlední řadě také zlepšení jejich znalostí o vývoji a současném stavu konkrétní krajiny, ve které hospodáří. Klíčovou roli by při tom měli sehrát odborníci z řad biologů, ekologů, krajinných architektů. Velice důležití jsou v této otázce ochránci přírody a krajiny, kteří mají bohaté zkušenosti s ekologickým hospodařením nebo jinými environmentálně zaměřenými programy, s obnovou a péčí o krajinné prvky. Lokoč (2009) uvádí jako řešení faremní plány šetrného hospodaření, kdy zemědělec společně s odborníky stanovuje zlepšení stavu konkrétních obhospodařovaných ploch, mimo jiné péče o stávající a návrhy na zřízení nových krajinných prvků. Zemědělec se v takových případech stává aktivním v ochraně přírody a krajiny a zároveň má možnost zapojit se do více dotačních programů. Lokoč (2009) za přínosné považuje také zavedení povinnosti plnit standardy GAEC (Dobry zemědělský a environmentální stav) od roku 2009. Tyto předpisy chrání také krajinné prvky. V případě, že žadatel tyto standardy nesplňuje, mohou mu být dotace sníženy, v krajním případě neposkytnuty vůbec.

4. Charakteristika zájmového území

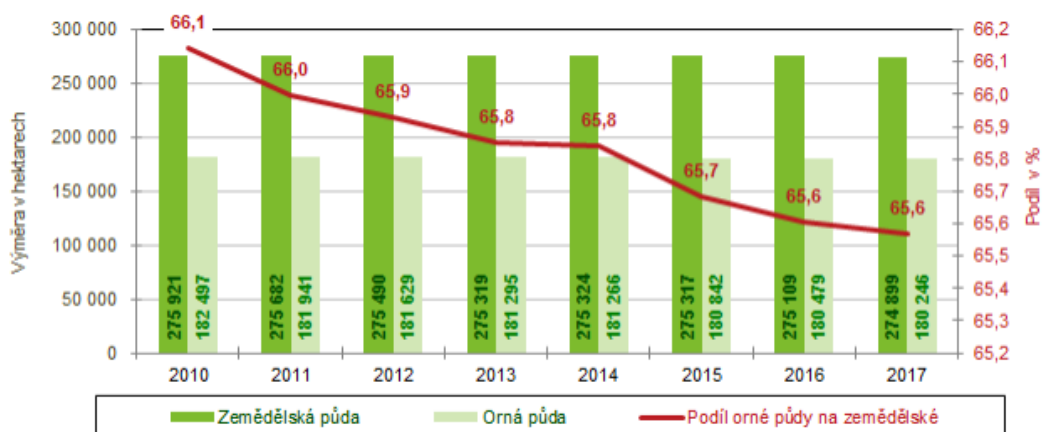
V této části jsou podrobně rozebrány okresy, které spadají do Ústeckého kraje, z hlediska zemědělství a životního prostředí. Jsou zde uvedeny souhrnné údaje se zaměřením na zemědělství.

4.1 Charakteristika Ústeckého kraje

Rozloha kraje je 5 339 km², což představuje 6,8 % rozlohy České republiky. Zemědělská půda zaujímá skoro 52 % území kraje, což je 275,5 tis. ha zemědělské půdy. V devadesátých letech bylo ovlivněno zornění zemědělské půdy, což bylo způsobeno zavedením plošných dotací v zemědělství. Došlo k zatravnění rozsáhlých oblastí ve vyšších polohách pohraničí (ČSÚ, 2017).

Obr 11: Výměra zemědělské a orné půdy v Ústeckém kraji (ČSÚ, 2018).

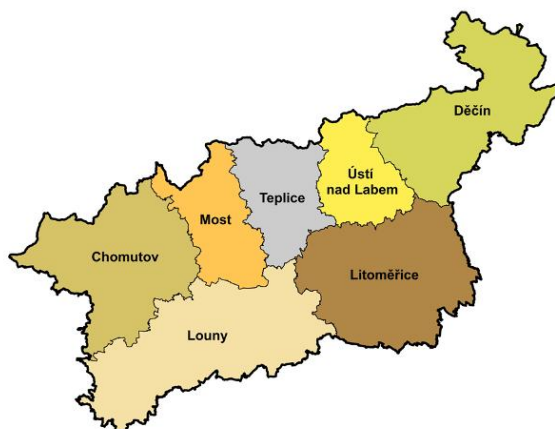
Ústecký kraj je vymezen okresy Děčín, Chomutov, Litoměřice, Louny, Most, Teplice a Ústí nad Labem a jeho území je rozčleněno do správních obvodů 16 obcí s rozšířenou působností. Těmi jsou Kadaň, Podbořany, Žatec, Chomutov, Litvínov, Most, Louny, Bílina, Teplice, Lovosice, Ústí nad Labem, Litoměřice, Roudnice nad Labem, Děčín, Rumburk a Varnsdorf (Ústecký kraj, 2005).

Zemědělská výroba v Ústeckém kraji od 90. let 20. století se velmi výrazně snížila. I přes tento fakt se zde najdou lokality, které jsou pro zemědělství velmi důležité. Jedná se zejména o Litoměřicko a Mostecko, které jsou známé jako vinařská oblasti. Další plodinou, která je pro Ústecký kraj typická, je chmel. Pěstuje se na Žatecku Lounsku a Litoměřicku. Polabí a Poohří jsou známou ovocnářskou oblastí s přívlastkem Zahrada Čech (Ústecký kraj, 2003).

Intenzivní zemědělská výroba je soustředěna do nižších oblastí kolem řek Labe a Ohře. Kvalitní půdy s vysokou bonitou se nacházejí v těchto částech Ústeckého kraje, které spolu s vhodnými klimatickými podmínkami předurčují toto území k pěstování obilovin, řepky olejky, slunečnice, cukrové řepy, chmele a ovoce. V podhorských a horských oblastech je zemědělská výroba soustředěna na extenzivní zemědělství, tedy na pastvu a využívání luk pro získání píče. Živočišná výroba tohoto kraje je zaměřena především na chov drůbeže, prasat a skotu. Chov ovcí je v této oblasti méně významný, v posledních letech jsou ovce využívány pro udržování porostů stepního charakteru v Českém středohoří za účelem ochrany chráněných územích (Ústecký kraj, 2018).

I přes zaměření Ústeckého kraje na těžký průmysl, patří tento kraj z hlediska přírodních podmínek a úrovně biodiverzity k nejbohatším regionům Čech. Co do počtu zvláště chráněných na celkové výměře kraje, patří k největším v České republice. Na konci roku 2016 na území Ústeckého kraje existovalo 167 přírodních památek a přírodních rezervací všech kategorií, 4 chráněné krajinné oblasti, 1 národní park, 103 evropsky významných lokalit, 5 ptačích oblastí a 7 přírodních parků (Ústecký kraj, 2003).

Obr. č. 12: Rozdělení Ústeckého kraje (ČSÚ, 2007)

Území kraje je vymezeno sedmi okresy (Děčín, Ústí nad Labem, Litoměřice, Teplice, Louny, Most a Chomutov), které jsou vymezeny v podkapitolách níže. Celé toto území je součástí Severočeského kraje (Anděl, 2000).

V Ústeckém kraji 16 723 dílu půdních bloků zemědělsky obhospodařovaná půdy, o celkové výměře 229 314,35 ha. Je v něm evidováno 231 ekologicky významných prvků o celkové výměře 140,12 ha. V celé ČR je evidováno 3 685 dílu půdních bloků o celkové výměře 979,4 ha. 5 vodních ploch o celkové výměře 0,19 ha a 42 dílů půdních bloků s kulturou zalesněná půda o celkové výměře 55,88 ha (LPIS, 2018).

Tab. č. 2: Vymezení ústeckého kraje z hlediska druhu půdních bloků (LPIS, 2018)

Kraj		Ekologicky významný prvek	Vodní plocha	Zalesněná půda	Zemědělsky obhospodařovaná půda
Ústecký kraj	Výměra PB [ha]	140.12	0.19	55.88	229 314.35
	Počet DPB	231	5	42	16 723

4.1.1 Charakteristika okresu Děčín

Z celkové rozlohy okresu 909 km², zaujímá zemědělská půda téměř 365 km², lesní půda 448 km², vodní plochy 10 km² a zastavěné plochy 95 km². Zemědělská půda je rozčleněna na ornou půdu 33,7 %, zahrady 6,3 %, ovocné sady 1,1 % a trvalé travnaté porosty 58,8 % (ČSÚ, 2015).

Ekologicky významný prvek: 53 DBP o výměře 17,91 ha

Zalesněná půda: 8 DPB o výměře 10,58 ha

Zemědělsky obhospodařovaná půda: 2 608 DPB o výměře 26 326, 43 ha (LPIS, 2018)

Zemědělských subjektů pobírající dotace na plochu: 299 (SZIF, 2018)

4.1.2 Charakteristika okresu Chomutov

Ekologicky významný prvek: 6 DBP o výměře 6,41 ha

Zalesněná půda: 2 DPB o výměře 3,54 ha

Zemědělsky obhospodařovaná půda: 2 380 DPB o výměře 32 794, 99 ha (LPIS, 2018)

4.1.3 Charakteristika okresu Litoměřice

Na celkové rozloze okresu se téměř třemi čtvrtinami podílí zemědělská půda, z ní pak připadá na půdu ornou 82 %. Nezemědělská půda je z více než poloviny tvořena půdou lesní (ČSÚ, 2012).

Ekologicky významný prvek: 106 DBP o výměře 69,3 ha

Zalesněná půda: 14 DPB o výměře 22,25 ha

Zemědělsky obhospodařovaná půda: 4 174 DPB o výměře 62 320,82 ha (LPIS, 2018)

Zemědělských subjektů pobírající dotace na plochu: 490

4.1.4 Charakteristika okresu Louny

Na území okresu jsou přírodní rezervace a chráněná území s bohatou flórou. Z celkového počtu 9 chráněných lokalit nejrůznějších kategorií se 5 chráněných území nachází v CHKO České středohoří (ČSÚ, 2012).

Ekologicky významný prvek: 106 DBP o výměře 69,3 ha

Zalesněná půda: 14 DPB o výměře 22,25 ha

Zemědělsky obhospodařovaná půda: 4 174 DPB o výměře 62 320,82 ha (LPIS, 2018)

Zemědělských subjektů pobírající dotace na plochu: 338 (SZIF, 2018)

4.1.5 Charakteristika okresu Most

Nerostné bohatství této oblasti negativně ovlivnilo význam zemědělství. Zemědělská půda tvoří pouze necelých 30 % z celkové rozlohy okresu a zároveň je tento podíl nejnižší z okresů Ústeckého kraje (ČSÚ, 2012).

Ekologicky významný prvek: 0 DBP o výměře 0 ha

Zalesněná půda: 0 DPB o výměře 0 ha

Zemědělsky obhospodařovaná půda: 822 DPB o výměře 11 810, 8 ha (LPIS, 2018)

4.1.6 Charakteristika okresu Teplice

Z celkové rozlohy teplického okresu 469 km² zaujímá zemědělská půda přibližně 161 km² a nezemědělská půda 308 km². Zemědělská půda je dále rozčleněna na ornou půdu 51,7 %, trvalé travní porosty 39,0 % a zahrady 5,7 %. Z nezemědělské půdy zaujímá lesní půda 46,6 % (ČSÚ, 2012).

Ekologicky významný prvek: 4 DBP o výměře 1,26 ha

Zalesněná půda: 1 DPB o výměře 0,21 ha

Zemědělsky obhospodařovaná půda: 1 409 DPB o výměře 11 938, 05 ha (LPIS, 2018)

4.1.7 Charakteristika okresu Ústí nad Labem

Na území Ústeckého okresu je 31 % rozlohy území tvořeno lesy a téměř 45 % zemědělskou půdou. U zemědělské půdy byl zaznamenán významný pokles půdy orné ve prospěch trvalých travních porostů (ČSÚ, 2012).

Ekologicky významný prvek: 11 DBP o výměře 5,75 ha

Zalesněná půda: 1 DPB o výměře 0,69 ha

Zemědělsky obhospodařovaná půda: 1 463 DPB o výměře 11 859, 28 ha (LPIS, 2018)

Zemědělských subjektů pobírající dotace na plochu: 414 (dohromady Chomutov, Teplice a Ústí nad Labem) (SZIF, 2018).

5. Metodika

Na základě podrobné analýzy české a evropské legislativy a ostatní dostupné literatury byl v literární rešerši definován vývoj SZP, kde byl nejvíce kladen důraz na současné programové období 2015-2020. Metodický postup je rozdělen do dvou částí. První část byla zaměřena na sběr dat týkající se již vyplacených dotací za roky 2015, 2016, 2017. Druhá část byla tvořena dotazníkovým průzkumem mezi vybranými zemědělci, což je důležitý zdroj informací pro diplomovou práci.

5.1 Analýza dat

Sběr dat spočíval v analýze vyplacených dotací za SAPS v letech 2015, 2016 a 2017 a způsobu plnění podmínek greeningu v těchto letech. Bylo zjištěno, kolik zemědělců žádalo a na kolika hektarech hospodařili. Důležitým zjištěním bylo procentuální zastoupení podmínek pro plnění greeningu za roky 2015, 2016 a 2017. Tyto data jsem čerpala z volně přístupného vyhodnocení Jednotných žádostí pro rok 2017. Konkrétně z tabulky s názvem Přehled ploch využívaných v ekologickém zájmu (EFA). Toto vyhodnocení je dostupné na odkazu:

http://eagri.cz/public/web/file/566788/Vyhodnoceni_prijmu_JZ_2017___prime_platby.pdf

5.2 Dotazníkový průzkum

Zemědělci, kteří byli dotazováni, hospodaří na území Ústeckého kraje, tedy v 7 okresech. V okrese Děčín, Teplice, Chomutov, Most, Ústí nad Labem, Litoměřice a Louny. Šetření probíhalo od podzimu 2017 do zimy 2018. Při výběru dotazovaných zemědělců byl brán zřetel na počet hektarů, který obhospodařují a jestli se zaměřují na rostlinnou výrobu (hospodaří na orné půdě), či mají trvalé travní porosty. Rozdělení byli podle podmínek greeningu a druhu hospodaření, tím je myšleno, jestli zemědělec hospodaří konvečním způsobem, ekologickým způsobem nebo biodynamickým způsobem. Podmínky greeningu rozdělují zemědělce do třech kategorií podle velikosti farmy. Jedná se o farmy do 10 ha, farmy ve velikosti od 10 do 30 ha a farmy nad 30 ha, toto rozdělení pokrylo celou škálu podmínek pro greening, co se týče velikosti celé

farmy. Dotazováni byli i zemědělci hospodařící na trvalých travních porostech a v režimu ekologického zemědělství, ač zemědělci hospodařící na TTP (pokud nemají větší půdní bloky jak 12 ha) a v režimu ekologického zemědělství nemusí plnit žádné podmínky z hlediska greeningu, aby bylo možné výsledky mezi sebou porovnat, jak jsou na tom s péčí o environmentálně významné prvky ekologičtí zemědělci, zemědělci zařazení v opatření AEKO a konvenční zemědělci. U respondentů v režimu ekologického zemědělství nebylo rozlišováno, jestli hospodaří na orné půdě, nebo na TTP. Respondenti byli cíleně vytipováni na oddělení příjmu žádostí a LPIS Ústí nad Labem, kde autorka pracuje.

Byla použita data ze systému LPIS, jednalo se o počty dílů půdních bloků a environmentálně významných prvků v zájmovém území. Použita byla i data o způsobu plnění „greeningu“ za rok 2017 za celou ČR. Vyhodnocení plnění greenigu bylo porovnáno s výsledky dotazníkového šetření autorky.

Tato data jsou volně přístupná na stránkách ministerstva zemědělství na http://eagri.cz/public/web/file/566788/Vyhodnoceni_prijmu_JZ_2017___prime_platby.pdf

5.2.1 Zpracování dat

U vybraných zemědělských subjektů bylo zpracováno podrobné dotazníkové šetření, které je vyhodnoceno v diplomové práci do výstupu v grafické podobě s připojeným komentářem autorky. Tyto výsledky byly doplněny o podrobnou analýzu, která je vypracována z dat, která jsou získány pomocí dotazníku. Veškeré informace, které byly zde publikovány, jsou odsouhlaseny dotčenými zemědělci.

6. Současný stav řešené problematiky

K získání důležitých informací pro zemědělce, které se týkají jejich pozemků, na kterých hospodaří, je naprosto nezbytná evidence zemědělsky obhospodařované půdy čili LPIS (Land parcel identification systém). LPIS je také nepostradatelný pro generování předtisků Jednotných žádostí a v neposlední řadě slouží LPIS jako kontrolní systém pro akreditovanou společnost SZIF, což je důvod, proč vznikl. Zemědělci se tedy bez LPIS v žádném případě neobejdou a z tohoto důvodu je i tato kapitola v mé diplomové práci tomuto systému věnována.

6.1 LPIS - Land parcel identification systém

V České republice začala být cítit potřeba vzniku evidence půdy v druhé polovině 90. let. Potřeba vzniku byla spojena s rozšiřujícím se spektrem státních dotací poskytované na plochu zemědělské půdy. V té době byla dostupná data o zemědělské půdě ze zdrojů katastru nemovitostí, která nebyla v digitální podobě a měla omezenou vypovídající schopnost o skutečném uživateli zemědělských pozemků, kterým jsou zemědělské dotace určeny. Pro zemědělské dotace není rozhodující vlastník pozemku, který je evidován v katastru nemovitostí, ale zemědělec, který na pozemku hospodaří bez ohledu na to, zda je nájemníkem nebo vlastníkem pozemku. Se vstupem České republiky do Evropské unie se významně zvýšila potřeba vzniku nového identifikačního systému pro zemědělské pozemky, který by napomáhal administraci dotací ze strany EU, které už v tehdejší době představovaly nepoměrně větší sumu, než tomu bylo ze státních zdrojů České republiky. Evropská unie navíc existenci systému LPIS měla jako podmínku pro uvolnění dotací na plochu ze zdrojů EU. Česká republika se zavázala Evropské komisi v roce 1999, tímto závazkem byla definitivně odmítnuta varianta použití dat katastru nemovitostí pro účely administrace dotací na půdu poskytovaných v České republice po vstupu do EU (Sitewell s.r.o. 2004). Katastr nemovitostí operátoři LPIS používají při zákresech nových DPB, tomu ovšem vždy tak nebylo. Při úplném začátku vzniku systému LPIS nebyly vyžadovány PDÚ k zakreslované půdě do systému LPIS.

Ministerstvo zemědělství zadalo pilotní projekt na řešení nového LPIS postaveného na bázi leteckých snímků transformovaných do ortofotomap s následným

zákresem reálně užívaných celků zemědělské půdy (Sitewell s.r.o. 2004). LPIS vznikl na základě zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství na přelomu let 2003 a 2004. Ke spuštění došlo 21. března 2004. Jedná se o geografický informační systém, který je tvořen evidencí zemědělsky obhospodařované půdy. Hlavním účelem LPIS je ověřování údajů v žádostech o dotace poskytované ve vazbě na zemědělskou půdu. LPIS není využíván jen ke kontrole podaných Jednotných žádostí, ale má širokou škálu dalšího uplatnění. LPIS je využíván jako podklad pro vedení zákonných evidencí o použití hnojiv, pastvy, přípravků na ochranu rostlin, omezení ve vztahu k nitrátové směrnici a erozní ohrožení. Doplňkové využití systému LPIS je při lokalizaci ohnisek nákaz zvířat nebo v oblasti monitoringu výskytu škodlivých organismů. V roce 2015 vstoupila v platnost novela zákona o zemědělství, která zavedla nový termín ekologicky významný prvek (eAGRI, 2018).

Prvním řešitelem systému LPIS byla firma Ekotoxa Opava s.r.o., systém vznikl v období 2000 až 2002, v tomto období vznikaly první zákresy do ortofotomap pořízených v letech 1999 až 2001. Digitální zákresy byly vytvářeny off-line na pracovišti řešitele na základě předaných dat z 63 regionálních pracovišť ministerstva zemědělství. První LPIS byl v digitální podobě na platformě Oracle 9i Spatial a s využitím technologie mapového serveru Autodesk MapGuide jen pro prohlížení map v prostředí intranetu. Tato verze českého LPIS byla vedena na základě dobrovolné komunikace mezi zemědělci, pracovníky ministerstva zemědělství a pracovníky řešitelské firmy. Chyběla jakákoliv právní opora a legislativa, která by ošetřovala tuto problematiku a komunikaci mezi zemědělci a pracovníky Ministerstva zemědělství a která by stanovovala pravidla pro aktualizaci (Sitewell s.r.o. 2004).

Obr. 8: Způsob zakreslování půdních bloků z dob jeho vzniku (Sitewell s.r.o. 2004).

Od roku 2012 probíhalo zakreslování prvních PB v režimu off-line. Zákresy pracovníci Ministerstva zemědělství prováděli na základě černobílých OFM, do kterých byly PB zakreslovány na místním šetření fixou v měřítku 1:10 000. Zákres fixou byl překreslen na regionálním pracovišti Ministerstva zemědělství. S těmito zákresy se jezdilo každých 14 dní za pracovníky řešitelské firmy. PB byly zakreslovány bez jakéhokoliv právního důvodu užívání. Z těchto dob je většina půdy, ke které zemědělci dodnes nemají PDÚ (Sitewell s.r.o. 2004).

Na počátku roku 2004 Ministerstvo zemědělství změnilo filosofii řešení českého LPIS a rozhodlo se pro online řešení. S požadavkem na technologické zabezpečení oslovilo firmu Sitewell s.r.o. Firma vytvořila aplikaci, která zabezpečovala možnost aktualizace dat přímo z regionálních pracovišť Ministerstva zemědělství v online čase, bez mezičlánku řešitelské firmy. Od 1.5.2004 je spuštěn český LPIS v online podobě a je propojen s českou platebním agenturou, tedy se Státním intervenčním fondem prostřednictvím XML rozhraní (Sitewell s.r.o. 2004).

Obr. 9 Vzhled online řešení LPIS (Sitewell s.r.o. 2004).

LPIS neslouží jen SZIF k ověřování údajů v Jednotných žádostech, ale funguje jako služba farmářům. Farmáři mohou získat v relativně v krátké době srozumitelné a kvalitní údaje o dílech půdních bloků, které mají evidované v systému LPIS. LPIS jim nabízí jak základní výpisy a mapy tak mapy a výpisy složitější. Tyto výpisy a mapy

mohou zjednodušit farmářům rozhodování ohledně vstupu do jednotlivých dotačních opatření. Přes Portál farmáře si mohou zemědělci z domova dělat změny ve svých DPB a dokonce podávat Jednotnou žádost ze svého počítače. Farmáři mají přístup z kteréhokoliv počítače přes Portál farmáře ke svým DPB a mohou dělat úpravy, které následně může operátor LPIS převzít a dále upravovat Český LPIS tak svojí politikou informační otevřenosti umožňuje farmářům, aby nemuseli pro zpracování žádostí o dotace najímat drahé poradenské firmy, ale mohli se sami na základě kvalitních podkladů zodpovědně rozhodnout (Sitewell s.r.o., 2004).

Obr. 10: Portál farmáře (eAGRI, 2018).

Od roku 2013 společnost Sitewell s.r.o. již neprovozuje a nerozvíjí systém LPIS, který pro MZe zabezpečovala v letech 2001-2013. Novými subdodavateli je od února 2014 Telefónica O2 a nyní DNA Projects s.r.o.

7. Výsledky

V této části diplomové práce je popsáno plnění greeningu za rok 2015, 2016, 2017 a výsledky dotazníkového šetření autorky.

7.1 Plnění greeningu od roku 2015

Z tabulky č. 4 je patrné, že v roce 2017 na platbu SAPS a greening v ČR žádalo 29 905 zemědělců o celkové výměře 3 546 080 ha, na které bylo vyplaceno 11 977 702 352 Kč (eAGRI 2017).

Tabulka č.3: Přehled žádostí o SAPS a greening (eAGRI 2017)

Přehled žádostí o SAPS

Rok	2017	2016	2015
Celkový počet žadatelů	29 905	29 671	29 030
Celková výměra deklarovaná pro SAPS v ha	3 546 080	3 547 980	3 545 289
Celková částka SAPS v Kč	11 977 702 352	12 469 516 891	12 587 037 260
Výše degresivity v Kč	-	121 408 856	125 136 541

Tabulka č.4: Přehled EFA ploch, kterými se zemědělci plnili greening (eAGRI, 2017).

Přehled ploch využívaných v ekologickém zájmu (EFA)

EFA celkem	2017			2016			2015		
	Výměra (ha)	Počet žádostí	Zastoupení v %	Výměra (ha)	Počet žádostí	Zastoupení v %	Výměra (ha)	Počet žádostí	Zastoupení v %
N - vázající plodiny	202 195,6	5 389	64,10	189 460,8	5 207	61,22	179 648,8	4 759	60,48
Meziplodiny	103 744,4	3 528	32,89	107 319,6	3 602	34,68	99 185,7	3 424	33,39
Zelený úhor	8 155,7	914	2,59	10 637,6	1 115	3,44	7 537,6	842	2,54
Souvrat'	980,8	282	0,31	1 352,6	342	0,44	1 591,9	469	0,54
Krajinné prvky	179,5	477	0,06	265,3	510	0,09	247,5	575	0,08
Zalesněné plochy	115,4	25	0,04	349,1	28	0,11	180,1	48	0,06
RRD	90,0	12	0,03	71,2	13	0,02	82,6	13	0,03
Černý úhor	0,0	0	0,00	0,0	0	0,00	8 588,2	928	2,89
Celkem	315 461	10 627	100	309 456	10 817	100	297 062	11 058	100

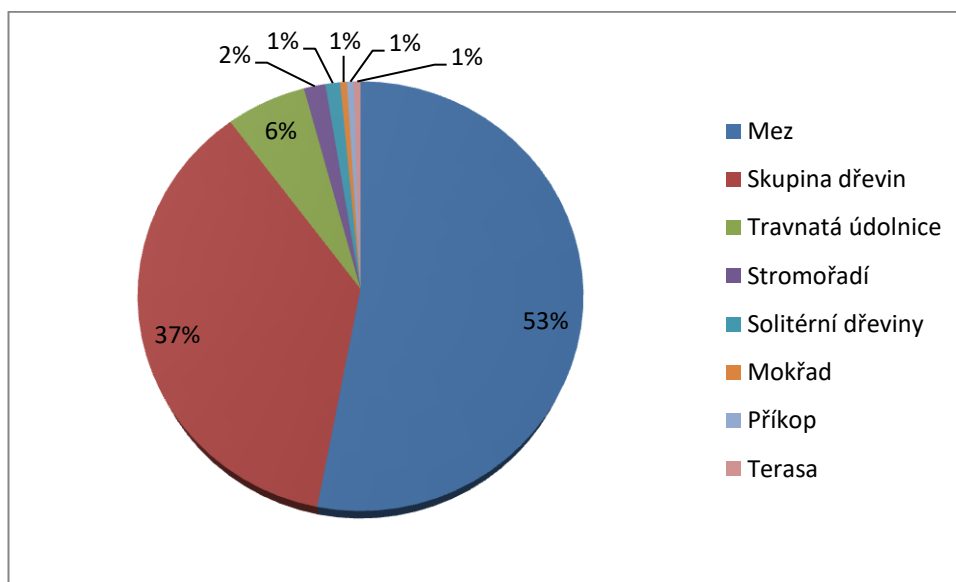
Pozn. N-vázající plodiny – dusík vázající plodiny, RRD – rychle rostoucí dřeviny

Zemědělci, kteří čerpali platby za ozelenění přímých plateb, plnily podmínky „greeningu“ nejčastěji plochami vázající dusík. Tyto plochy zemědělci deklarovali v 64 % případů a plochy vázající dusík daly dohromady 202 195 ha. Druhá nejčastější

EFA plocha, kterou si zemědělci plnili podmínky „greeningu“, byly meziplodiny. Ty si zemědělci deklarovali téměř ve 33 % a dohromady tvořily 103 744 ha. Třetí EFA plocha, kterou si zemědělci plnili podmínky „greeningu“, byl zelený úhor, který se v roce 2017 vyskytl v zastoupení 2,59 % a dohromady tvořil 8 155 ha. Čtvrtou EFA plochou, kterou si zemědělci plnili podmínky „greeningu“ byly krajinné prvky. Ty se vyskytly pouze v 477 žádostech z 10 627 podaných a tvořily 0,06 % ze všech podmínek k plnění „greeningu“. Dohromady jejich výměry tvořily 176,5 ha.

Jelikož se tato diplomová práce zabývá KP, je zde toto nepatrné procento blíže rozebráno. V největším zastoupení byli využívány meze, které tvořily 52,8 % veškerých deklarovaných KP s celkovou výměrou 95 ha. V 36,6 % deklarovaných KP byly skupiny dřevin s celkovou výměrou 66 ha. Dále byly deklarovány travnaté údolnice, které tvořily 6 % deklarovaných KP s celkovou výměrou 11 ha. V minimu případů se vyskytla stromořadí se zastoupením 1,6 % a celkovou výměrou 3 ha. Solitérní dřeviny v zastoupení 1,1 % s celkovou výměrou 2 ha. Vyskytly se i mokřady příkopy a terasy, všechny tři měly zastoupení po 0,5 % s výměrami po 1 ha (eAGRI 2017).

Obr. č. 12: Přehled ploch krajinných prvků využitých k plnění podmínek greeningu za rok 2017 (eAGRI 2017) zpracování vlastní

7.2 Výsledky dotazníkového šetření

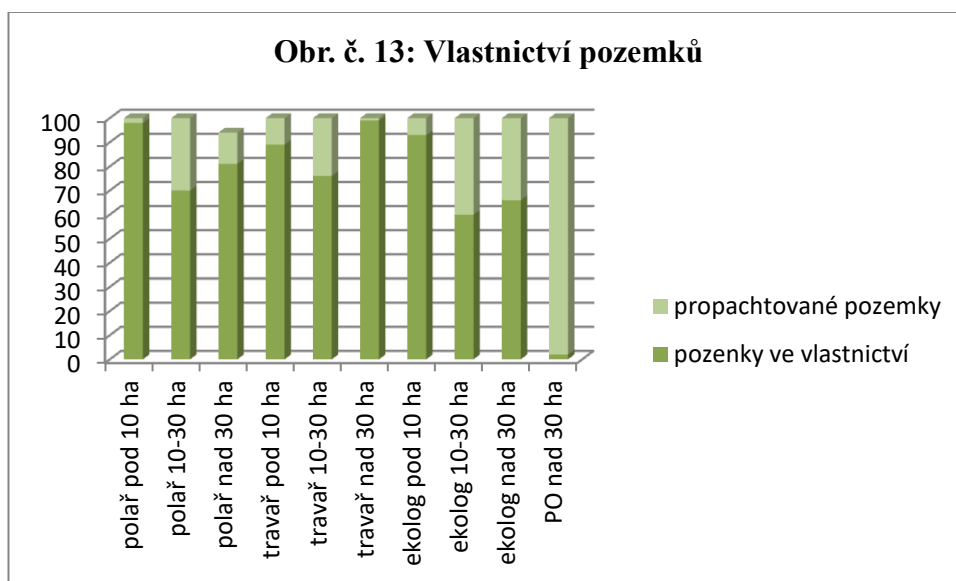
Níže zmíněná data jsou získány z dotazníkového šetření, které probíhalo od podzimu 2017 do zimy 2018. Respondenti byli zemědělci hospodařící na území Ústeckého kraje, konkrétně v okresech Ústí nad Labem, Teplice a Most. Výsledky dotazníkové šetření byly zpracovány do grafické podoby a doplněny o komentáře autorky.

Dotazováno bylo 100 zemědělských subjektů. Respondenti byli rozděleni do 10 skupin viz. tabulka č.3. Z toho je 90 % FO a 10 % PO. Z dotazovaných zemědělských subjektů je 30 % zařazeno v režimu ekologickém a 70 % v režimu konvenčním.

Tab. č. 5: Skupiny dotazovaných zemědělců

počet farmářů	velikost farmy	druh hospodaření
10	≤ 10 ha	konvenční/orná
10	≤ 10 ha	TTP
10	≤ 10 ha	ekologický režim
10	10 - 30 ha	konvenční/orná
10	10 - 30 ha	TTP
10	10 - 30 ha	ekologický režim
10	> 30 ha	konvenční/orná
10	> 30 ha	TTP
10	> 30 ha	ekologický režim
10	> 30 ha	PO

Jsou pozemky, na kterých hospodaříte, ve vašem vlastnictví nebo pronajaté?

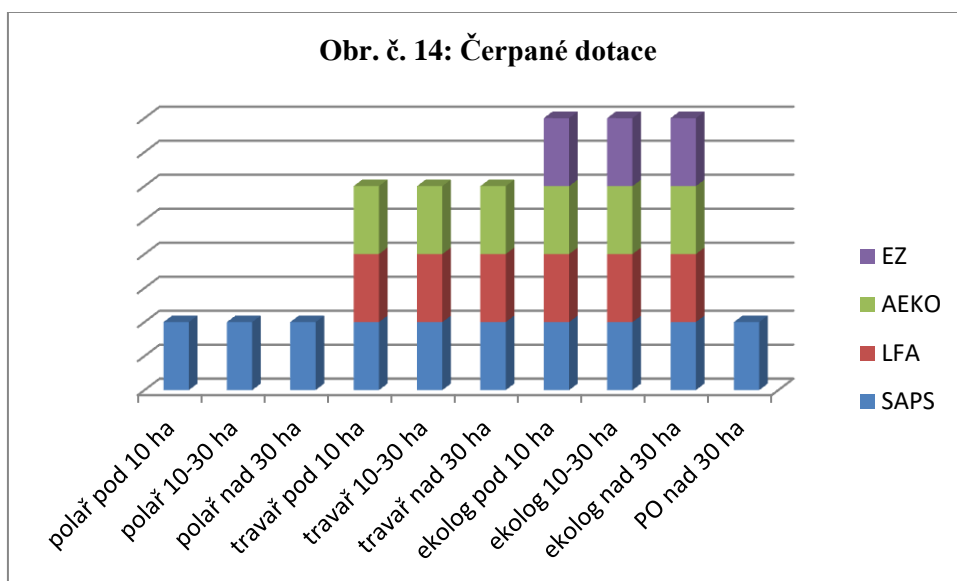
Z tohoto grafu je patrné, že mnou dotázané PO zemědělskou půdu, na které hospodaří, z velké části nevlastní, ale mají jí propachtovanou.

Je pro Vás důležité půdu, na které hospodaříte, vlastnit?

V tomto bodě se všichni zemědělci a zemědělské subjekty shodli. Pro 100 % dotázaných je důležité půdu vlastnit. V čem se ale již neshodli, je důvod proč je pro ně důležité půdu, na které hospodaří, vlastnit. Pro drtivou většinu dotázaných zemědělců je důležité půdu vlastnit, protože jim to dává jistotu v hospodaření, v tom slova smyslu, že jim nemůže pozemek nikdo sebrat a tudíž si k němu mohou vytvořit lepší vztah a to i do budoucna. Pocit, že dělají na svém je pro ně velmi důležitý.

Na druhou stranu dotázané PO udávají jako důvod pro vlastnictví půdy snížení finančních nákladů o pachtovné.

Ze kterých dotačních titulů pobíráte dotace?

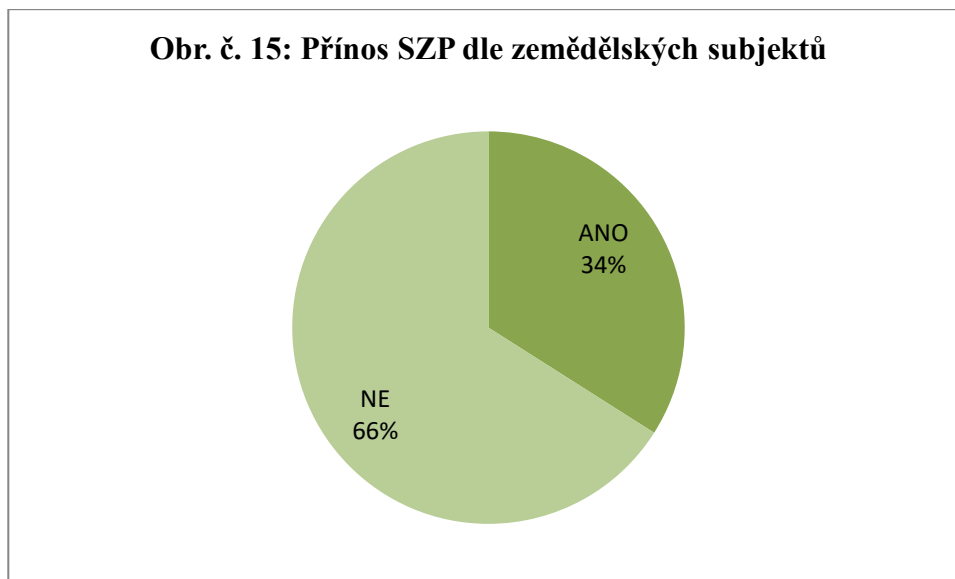

Z tohoto grafu je patrné, že ta část zemědělců a zemědělských subjektů, kteří hospodaří převážně na orné půdě, pobírají dotace pouze z osy I., tedy platbu SAPS. Tyto zemědělci, mají povinnost plnit od roku 2015 greening. Výše je zmíněno, že zemědělci tuto podmínku nejhojněji plní plodinami vázající dusík, meziplodinami nebo zeleným úhorem. Ekologicky významnými prvky zemědělci plní podmínky greeningu velmi zřídka a to v 0,06 % případů. Toto procento je velmi malé, až zanedbatelné.

Využíváte ještě jiných dotací, které pomáhají vašemu podnikání?

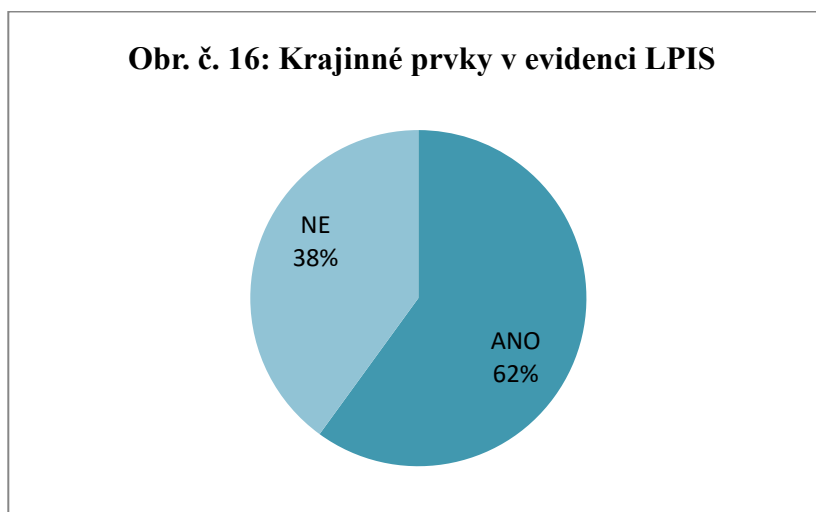
Zemědělci kromě přímých plateb využívají nejhojněji Podpůrný a garanční rolnický lesnický fond a Program rozvoje venkova, kde čerpají dotace na vyhlášené projekty z tohoto programu.

Myslíte si, že novinka SZP "greening" měl pro půdu, na které hospodaříte, pozitivní vliv?

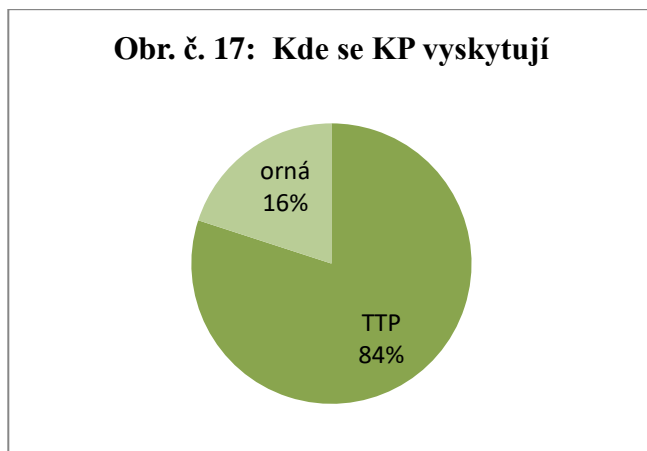

66 procent dotázaných odpovědělo, že greening nebude mít pro půdu pozitivní vliv. Ti zemědělci, kteří hospodaří na travních porostech, udávají, že význam má pro ty, kteří hospodaří na orné půdě. Ekologové udávají, že se pro ně nic nemění. Ta část, která uvedla, že greening bude mít pozitivní vliv, jako důvod udává zvýšení diverzity pěstovaných plodin a obohacení půdy. Vyskytl se také názor, že dojde ke zvýšení chemických prostředků, které se budou využívat jako chemická ochrana na nově zavedené úhory, kterými zemědělská veřejnost nejčastěji plní podmínky greeningu.

Máte na vašich pozemcích environmentálně významné prvky?

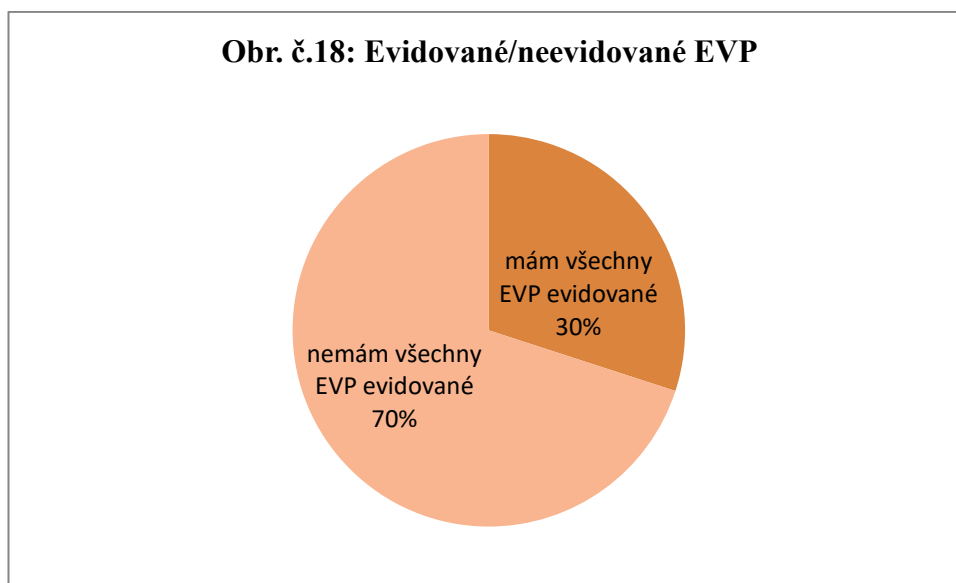

Environmentálně významné prvky má na svých pozemcích 62 % zemědělců, z toho 84 % jich je na travních porostech a 16 % na orné půdě.

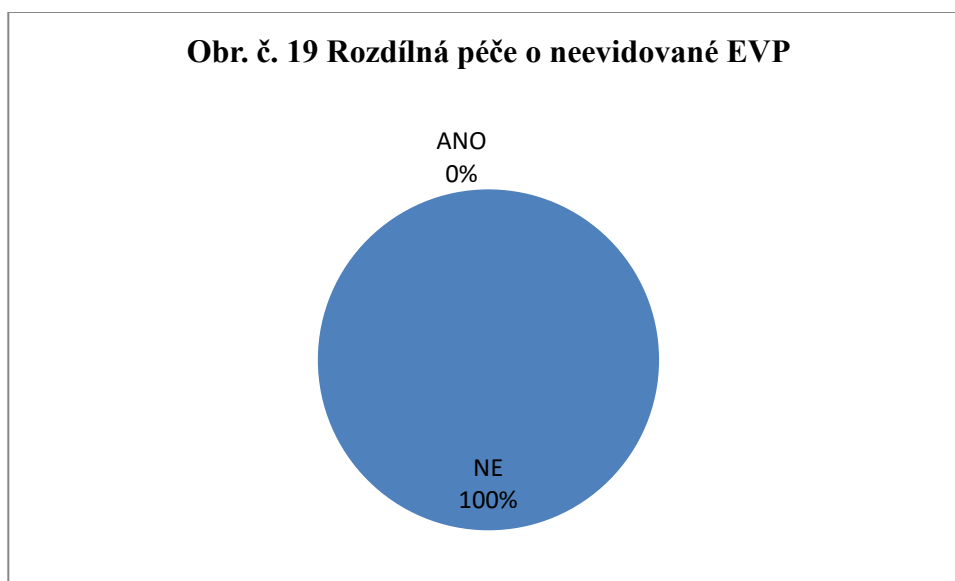
Ekologicky významné prvky, evidované či neevidované, by měly být z ekologického hlediska převážně na orné půdě, protože orná půda je méně stabilní prvek. Z mého šetření, ale vyplývá, že tyto EVP jsou převážně na trvalých travních porostech.

Máte všechny EVP evidované v systému LPIS?

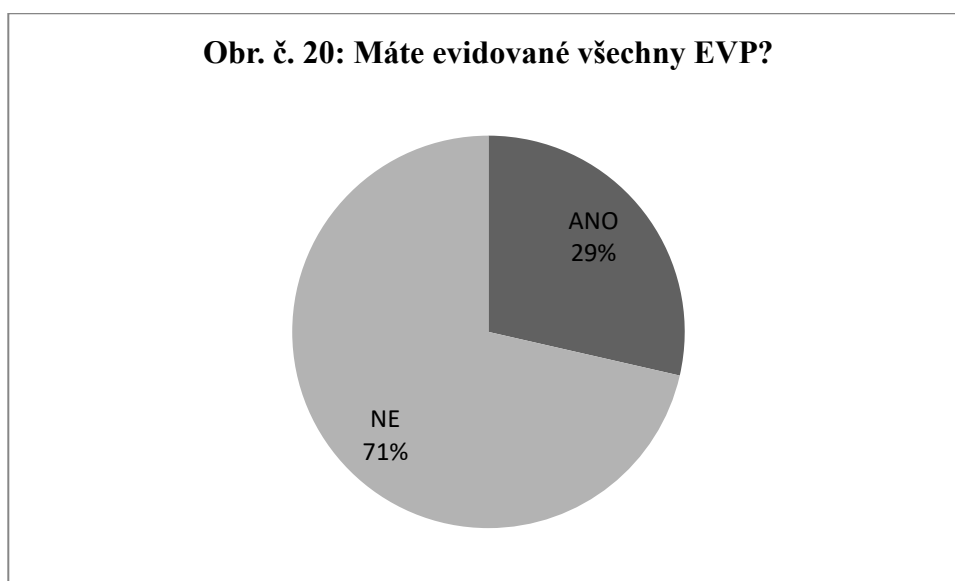
70 % dotázaných respondentů odpovědělo, že mají na svých obhospodařovaných pozemcích environmentálně významné krajinné prvky, které nemají evidovány v systému LPIS a jen 30 % zemědělských subjektů a zemědělců mají dle jejich názoru evidovány všechny EVP.

Pečujete rozdílně o EVP, které máte v LPIS a které evidované nemáte?

Všichni dotázaní zemědělci či zemědělské subjekty pečují totožně o EVP, které jsou evidované v systému LPIS, i o ty, které tam zaevidovány nejsou.

Máte všechny EVP evidované v systému LPIS?

Z 62 % procent neevidovaných EVP se 84 % vyskytuje na trvalých travních porostech, což je logické, protože dle metodiky pro zákresy do systému LPIS může na DPB s kulturou trvalý travní porost být až 100 stromů na 1 ha.

8. Diskuse

Společná zemědělská politika (SZP) je základním politickým nástrojem pro rozvoj zemědělství. Od roku 2000 je SZP klíčovým rámcem pro řízení biologické rozmanitosti v zemědělských půdách v Evropě. Reformy v letech 2003 a 2013 vylepšily biologickou rozmanitost opatření s cílem "ekologizace" SZP (Hauck et al., 2014).

Přímé platby, které jsou zemědělcům poskytovány od roku 2004, tedy od vstupu ČR do EU, došlo k mnoha zásadním změnám v SZP. Přičemž poslední reforma SZP z roku 2013 významně změnila strukturu přímých plateb pro období 2015-2020. Mezi nejvýznamnější reformovaný cíl SZP patří ozelenění přímých plateb tedy „greening“.

Reforma SZP z roku 2013 byla prezentována jako snaha o podporu ochrany životního prostředí, včetně biologické rozmanitosti. Cíle ochrany měly být posíleny několika způsoby. Jedná se především o kontrolu zemědělců zavedením podmínek Cross compliance. Zavedením tzv. ekologických plateb „greeningu“, která tvoří 25 % platby SAPS, který zemědělcům ukládá povinnost splnit tři základní podmínky. První je diversifikace, pěstování 2-3 různých plodin. Druhou podmínkou je zavedení EFAS ploch, 5% zemědělsky obhospodařované půdy by mělo být ekologicky zaměřeno jako EFA plocha. Poslední podmínkou je zachování množství trvalých travních porostů. Další formou ochrany životního prostředí, je dobrovolná účast na AEKO, kdy zemědělci dostávají platby, které kompenzují dodatečné náklady spojené s prováděním ekologických akcí řízení. Byla však zpochybněna účinnost poslední reformy na zachování biologické rozmanitosti (Pe'er et al., 2014). Minulé reformy měly také jednoznačné výsledky (Kleijn et al., 2006), které neprokázaly zvýšení biodiverzity (Batáry et al., 2015).

Aspekt, který environmentálně významným prvkům neprospívá, je jejich klasifikace s vazbou na zemědělskou praxi, snahou Evropské unie je klasifikaci sladit v rámci jednotlivých členských států.

Problematice environmentálně významných prvků se v domácím a zahraničním prostředí věnovalo v poslední době několik studií. Tyto studie vytváří poměrně solidní základ pro zhodnocení současného stavu v oblasti SZP v rámci EU. Je možné zhodnotit kroky vedené na úrovni legislativy, které mohou ovlivňovat chování zemědělců v této problematice (Tratinová 2009).

Výzkum McInnernyho kolektivu provedený mezi britskými farmáři se kromě jejich participace na Agroenvironmentálně-klimatické opatření zaměřil též na péči o krajinné prvky. V žebříčku „environmentálních aktivit“ zemědělců se na prvních místech objevuje péče o ty krajinné prvky, které jsou obecně považovány za neodmyslitelnou tradiční součást zemědělské krajiny britských ostrovů – výsadba stromů do živých plotů (69 % dotázaných zemědělců) a péče o živé ploty (55 %), péče o tradiční pastvu s omezeným používáním hnojiv a/nebo s pozdním sečením (47 %), o poznání méně péče o tradiční kamenné zídky (24 %). Překvapující je značné rozšíření další aktivity – opouštění okrajů polí ve prospěch divoké zvěře (49 %) a zvýšení přístupnosti divoké zvěři (30 %). Důvody této činnosti autoři nezmiňují, pouze podotýkají, že to v mnoha případech nemusí znamenat zvláštní vztah zemědělců k environmentálním aktivitám. Zmíněné práce popisují konkrétní činnosti zemědělců během roku 1998 – také zde je péče o živé ploty dominantní činností, které se věnovaly tři čtvrtiny respondentů, čtyři z deseti farem se věnovaly výsadbě stromů a údržbě příkopů. Devíti z patnácti aktivit, vyjmenovaných v dotazníku, se věnuje 20 a více procent zemědělců. Značné rozšíření péče o krajinné prvky mezi britskými zemědělci ilustruje také fakt, že devět z deseti respondentů uvedlo, že se v roce 1998 se věnovali alespoň jedné z činností, přičemž nejčastěji zemědělci provádějí 2-3 činnosti, třetina z nich se ve sledovaném roce věnovala dokonce pěti a více činnostem (McInnerny et al. 2000).

Současná SZP, podporuje zemědělce k tomu, aby se zaměřovali pouze na vlastní zisky. Toto se děje ze tří důvodů. První z nich je nastavení AEKO opatření. Druhý důvod jsou lidi, kteří zemědělcům vykládají SZP, tím jsou myšleni operátoři LPIS. Třetím důvodem je jednoznačné zaměření SZP na výrobu, nikoli biologickou rozmanitost či roztroušenou zeleň. Aby bylo reálné do zemědělské krajiny dostat více zeleň je nutné, aby cíle biodiverzity byly řešené rovnocenně s cíli produkce v zemědělském systému EU (Leventona et al., 2017).

Na území ČR se problematikou environmentálně významných prvků zabýval výzkum Skleničky (2001) provedeného mezi 168 vlastníky půdy, aktivními zemědělci a pronajímateli. Nové environmentálně významné krajinné prvky je na svých pozemcích ochotno akceptovat velmi malé procento zemědělců a pronajímatelů zemědělské půdy. Ani jeden z dotazovaných vlastníků nepřipouští možnou spoluúčasť na výsadbě nových prvků zeleně na svém pozemku. Nově navržený remíz o výměře cca 500 m² bylo ochotno akceptovat pouze 4 % dotázaných respondentů. V případě výsadby solitérního stromu byla ochota vlastníků o něco vyšší, činila však pouze 12 % . Autoři dokonce narazili i na velkou nevoli, která byla způsobena pouhým zastíněním parcely remízem na vedlejším pozemku. S tím by souhlasilo jen 24 % respondentů, 66 % bylo proti a 10 % nedokázalo odpovědět. Zastínění vlastní půdy solitérním stromem nebyly ochotny snést dvě třetiny vlastníků.

Fakt, že v Cross Compliance jsou ekologicky významné prvky zmíněny různou formou a v několika požadavcích, je pro značnou část žadatelů o dotace matoucí. Do toho přistupuje ochrana rostlin, dřevin a různých krajinných prvků různou formou dle zákona č. 114/1992 Sb. Ochrana dřevin, rostlin a rozptýlené zeleně je řešena v zákoně č. 114/1992 o ochraně přírody a krajiny bez ohledu na dotační podmínky SMR A GAEC (Tratinová 2009).

Podmínky greeningu v oblasti diversifikace plodin jsou z autorčina pohledu nešťastně nastaveny. Rozdělení na tři kategorie podle velikosti farmy je vytrženo z reálných počtů velikostí farem. Zemědělci, kteří spadají do té nejmenší kategorie, tedy jejich součet DPB je 10- 30 ha, jsou v dnešní době raritou. Z autorčiny zkušenosti měli tito zemědělci také největší problém se zavedením podmínek greeningu. Problém plynul ze způsobu jejich hospodaření a malých výnosů, které z hospodaření mají. Z tohoto faktu jasně plyne, že podmínky nové SZP nahrávají velkým zemědělcům, kteří hospodaří na stovkách a tisících hektarech.

Z pohledu farmářů jsou postupy, které jsou příznivé pro životní prostředí, biodiverzitu a roztroušenou zeleň v krajině, spojeny se snížením nebo úplnou ztrátou výnosů a dalšími starostmi, například co se stařinou, která na loukách vzniká na velkých

DPB (větších jak 12 ha), kde je povinnost nechat neposečené plochy. Proto je důležité, aby byli zemědělci dobře motivováni a tato ztráta se jim vrátila v rámci SZP.

Z dotazníkového šetření autorky vyplývá, že farmáři využívají KP k plnění podmínek greeningu v naprostém minimu případů. Jedná se o 0,06 % případů, tudíž má ozelenění přímých plateb naprosto minimální vliv na krajinné prvky v zemědělské krajině a tudíž na roztroušenou zeleň.

Studie, která se zabývala tím, jaký má reformovaná SZP vliv na rozmanitost a biodiverzitu v krajině prováděná Leventona et al. (2017) došla k závěru, že reforma SZP má pouze omezený přínos pro zachování biologické rozmanitosti a potažmo pro roztroušenou zeleň v zemědělské krajině. Roztroušená zeleň v zemědělské krajině bude nejlépe zachována, pokud bude zemědělským subjektům umožněno na tyto plochy pobírat dotace, aniž by byli nuceni tyto plochy rušit nebo je odstraňovat z evidence LPIS. V současné době je trend bohužel opačný, ekologicky významné plochy jsou rušeny za účelem zvýšení zemědělské produkce.

Z autorčina dotazníkového šetření také vyplývá, že dotazovaná FO vlastní minimum pozemků, na které hospodaří a i když je náhodou vlastní, nemá k nim ve většině případů jakýkoliv vztah a půdu bere pouze jako výrobní faktor.

S tímto názorem se ztotožňuje Jan Vávra, který tvrdí že: „Zemědělské agrokombináty hospodaří na pronajaté půdě, nemají k ní žádný vztah, takže ji bezohledně plundrují. Z obřích dotací si nakoupí nejmodernější a největší techniku, která stlačuje vrchní vrstvy půdy, takže po ní voda steče jako po betonu.“ (Vávra 2018).

Z faktu, že z krajiny mizí hmyz, ptáci a drobní živočichové, obviňují kritici dotace z Evropské unie, které putují do zemědělství, tyto dotace byly zamýšleny jako podpora malých farem a ochrana biodiverzity krajiny. Drobní zemědělci hospodařící na svých pozemcích se o svou půdu starají a mají zájem o ochranu životního v místě, kde žijí a kde budou žít jejich děti. U nás zemědělské korporace prosadily platbu na hektar. Zlepšit schopnost krajiny zadržovat vodu přitom může jen změna našeho chápání krajiny - nikoli jako výrobního prostředku zemědělských podnikatelů, ale jako součásti našeho prostředí. Recept je známý:

dotace by měly být zaměřeny na vytváření remízků, mezí a rybníčků, které jsme v honbě za maximální výměrou zlikvidovali. Dále na zakládání sadů, lesů a pastvin. To je ale přesně to, co velké zemědělské korporace nechtějí (Vávra 2018).

Dalším faktorem, který významně ovlivňuje zemědělce, kteří následně ovlivňují tvář naší krajiny jsou úředníci, kteří zemědělcům vykládají SZP a měli by plnit funkci informačního orgánu. Někteří úředníci zemědělskou krajinu vnímají jako sterilní prostor, kde není místo pro kousek přírody. V krajních případech se dokonce stává, že zemědělci krajinné prvky po konzultaci s úředníkem během zákresu do systému LPIS ruší. Z tohoto plyne, že je opravdu důležité, na jakého úředníka zemědělec narazí.

V problematice EVP zcela chybí jakákoliv návaznost na ÚSES a spolupráce s Agenturou ochrany přírody a krajiny je omezena na naprosté minimum.

9. Závěr a přínos práce

Zemědělci mají zásadní vliv na vzhled naší krajiny. Ti přetvořili krajinu v jednotvárný prostor, který vyhovuje těžké zemědělské technice. Tento trend, který ovládl celou Evropu, se Společná zemědělská politika snaží zastavit formou podmínek dotací. Bohužel se SZP nedaří nastavit podmínky dotací tak, aby to mělo pozitivní vliv na rozmanitost krajiny v zemích, které jsou pod vlivem SZP.

Zemědělská krajina by měla plnit i jinou funkci než funkci produkční. Z výsledků vyplynulo, že zemědělci využívají k plnění greeningu krajinné prvky v 0,06 % případů. Toto procento ukazuje, že SZP není efektivně zaměřena na tuto složku zemědělské krajiny.

Úplně špatně přistupuje Evropská unie k vnějším krajinným prvkům, to jsou ty, které se dotýkají půdních bloků po jejich obvodu. Ty dle legislativy EU nejsou součástí výměry, na kterou jsou dotace na plochu poskytovány. Přitom jsou stejně důležité, jako krajinné prvky vnitřní.

Pro všechny zemědělské subjekty je důležité vlastnit půdu. Důvod vlastnictví zemědělské půdy je ale odlišný. Existují zemědělci, kteří svou práci mají spjatou s životem v krajině a o půdu se starají a pečují trvale udržitelným způsobem. Na druhou stranu existují zemědělské subjekty, které půdu považují pouze za výrobní faktor a k půdě nemají žádný vztah. Je jim jedno, že jí pouze vyčerpávají. Tento vztah k půdě je klíčový pro přítomnost roztroušené zeleně ve volné krajině.

Více než polovina dotázaných zemědělců a zemědělských subjektů považuje greening za nefungující nástroj přímých plateb pro ozelenění. Přitom v České republice bylo vynaloženo za rok 2017 6,6 miliard Kč (eAGRI 2017).

Z ekologického hlediska je nejvýznamnější roztroušená zeleň na orné půdě. Z autorčina dotazníkového šetření vyplynulo, že dotázaní zemědělci mají pouze 16 % krajinných prvků evidovaných na orné půdě.

V této práci je komplexně shrnut vývoj společné zemědělské politiky od jejího vzniku až po současné snahy o zlepšení ekologického stavu zemědělské krajiny.

10. Přehled literatury a použitých zdrojů

Anděl J., 2000: Geografie Ústeckého kraje. Univerzita Jana Evangelisty Purkyně, Pedagogická fakulta. Ústí nad Labem ISBN 80-7044-320-0.

Batáry P., Dicks L.V., Kleijn D., Sutherland W.J., 2015: The role of agri-environment schemes in conservation and environmental management, *Conserv. Biol.*, 29 (2015), S. 1006-1016.

Benton et al., 2003: Farmland biodiversity: is habitat heterogeneity the key? S 182-188.

Best L. B., WHITMORE R. C., a G. M. BOOTH 1990: Use of cornfields by birds during the breeding season - the importance of edge habitat. *American Midland Naturalist*. 123(1), 84–99.

Brouwer F., LOWE P., c2000: *CAP regimes and the European countryside: prospects for integration between agricultural, regional, and environmental policies.* CABI Pub. New York

Businessinfo, 2009©: Společná zemědělská politika po reformě z roku 1992 (online) [cit.2018.02.014], dostupné z <<http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/zemedelska-politika-reforma-z-roku-1992-5145.html>>

Butchart et al., 2010: Global biodiversity: indicators of recent declines. S 1164-1168

Cap reform, ©2008: Rethinking Less Favoured Areas(online) [cit.2018.02.13], dostupné z<<http://capreform.eu/rethinking-less-favoured-areas/>>

ČSÚ, ©2012: Charakteristika okresu Chomutov, (online) [cit.2018.02.09], dostupné z <https://www.czso.cz/csu/xu/charakteristika_okresu_chomutov>

ČSÚ, ©2012: Charakteristika okresu Litoměřice, (online) [cit.2018.02.09], dostupné z <https://www.czso.cz/csu/xu/charakteristika_okresu_litomerice>

ČSÚ, ©2012: Charakteristika okresu Louny, (online) [cit.2018.02.09], dostupné z <https://www.czso.cz/csu/xu/charakteristika_okresu_louny>

ČSÚ, ©2012: Charakteristika okresu Most, (online) [cit.2018.02.09], dostupné z <https://www.czso.cz/csu/xu/charakteristika_okresu_most>

ČSÚ, ©2012: Charakteristika okresu Teplice, (online) [cit.2018.02.09], dostupné z <https://www.czso.cz/csu/xu/charakteristika_okresu_teplice>

ČSÚ, ©2012: Charakteristika okresu Ústí nad Labem, (online) [cit.2018.02.09], dostupné z <https://www.czso.cz/csu/xu/okres_usti_nad_labem>

ČSÚ, ©2015: Charakteristika okresu Děčín, (online) [cit.2018.02.09], dostupné z <https://www.czso.cz/csu/xu/charakteristika_okresu_decin>

ČSÚ, ©2017: Charakteristika kraje, (online) [cit.2018.03.09] dostupné z <https://www.czso.cz/csu/xu/charakteristika_kraje>

Donald et al., 2001: Agricultural intensification and the collapse of Europe's farmland bird populations: S 25-29.

eAGRI, ©2014: Dotace na provádění pozemkových úprav a na agroenvironmentální opatření, platby na tzv. ozelenění neboli greening (II. Část), (online) [cit.2018.02.07], dostupné z <<http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/program-rozvoje-venkova-na-obdobi-2014/aktuality/dotace-na-provadeni-pozemkovych-uprav-a.html>>

eAGRI, ©2014: Ministerstvo zemědělství, (online) [cit.2018.02.07], dostupné z <<http://eagri.cz/public/web/mze/farmer/LPIS/>>

eAGRI, ©2018: Ministerstvo zemědělství, Vyhodnocení příjmu jednotné žádosti (přímé platby) v roce 2017, (online) [cit.2018.02.13], dostupné z <http://eagri.cz/public/web/file/566788/Vyhodnoceni_prijmu_JZ_2017___prime_platby.pdf>

eAGRI, ©2018: Ministerstvo zemědělství, (online) [cit.2018.02.07], dostupné z <<http://eagri.cz/public/web/mze/ministerstvo-zemedelstvi/zahranicni-vztahy/cr-a-evropska-unie/spolecna-zemedelska-politika/vznik-vyvoj-a-reformy-spolecne/>>

eAGRI, ©2018: Ministerstvo zemědělství, (online) [cit.2018.02.07], dostupné z <<http://eagri.cz/public/web/mze/ministerstvo-zemedelstvi/zahranicni-vztahy/cr-a-evropska-unie/spolecna-zemedelska-politika/spolecna-zemedelska-politika-po-reforme.html>>

- European Environment Agency, 2004:** High nature value farmland characteristics, trends and policy challenges. OOEPEC, Luxembourg: ISBN 9291676640.
- Fiala P., Pitrová M., 2003:** Evropská unie. 2., dopl. a aktualiz. vyd. Centrum pro studium demokracie a kultury. Brno, 808 s. 978-80-7325-180-2.
- Fiala P., Pitrová M., 2003:** Evropská unie. Centrum pro studium demokracie a kultury. Brno, 743 s. ISBN 80-7325-015-2.
- Firbank et al., 2008:** Assessing the impacts of agricultural intensification on biodiversity: a British perspective. S 777-787.
- Fojtíková L., Lebieczik M., 2008:** Společné politiky EU: historie a současnost se zaměřením na Českou republiku., C.H. Beck., Beckova edice ekonomie, Praha, 179 s. ISBN 978-80-7179-939-9.
- Hauck, J., Schleyer, C., Winkler, K.J., Maes, J., 2014:** Shades of greening: reviewing the impact of the new EU agricultural policy on ecosystem services. Change Adapt. Socio-Ecol. Syst. 1, 51–62.
- Ingersent K. A., Rayner A. J., 1999:** Agricultural Policy in Western Europe and the United States. Edward Elgar Publishing, Cheltenham ISBN 1- 85278-020-7.
- Ingersent K. A., Rayner A. J., c1999:** Agricultural policy in Western Europe and the United States, MA: Edward Elgar, Northampton ISBN 1852780207
- Kleijn, D., Baquero, R., Clough, Y., et al., 2006:** Mixed biodiversity benefits of agri-environment schemes in five European countries. Ecol. Lett. 9, 243–254.
- König P., Lacina L., 2004:** Rozpočet a politiky Evropské unie. C.H. Beck., Beckova edice ekonomie, Praha, 374 s. ISBN 80-7179-846-0.
- Leventona J., Schaala T., Veltena S., Dänhardt J., Fischera J., Absona D. J., Newig Jens, 2017:** Collaboration or fragmentation? Biodiversity management through the common agricultural policy. Land Use Policy. 2017(64), 12.
- Librová, H., 1988:** Láska ke krajině? 1. vyd. Brno 165 s
- Lokoč, R, 2009:** Čeští zemědělci jako správci krajiny?, Masarykova Univerzita, Fakulta sociálních studií, Brno. 191 s. (disertační práce).
- Lukáš Z., Neumann P., 2000:** Společná zemědělská politika EU - regionální a strukturální politika EU, Vysoká škola ekonomická, Praha, ISBN 80-245-0064-7.

Marggraf R., 2003: Comparative assessment of agri-environment programmes in federal states of Germany, *Agric. Ecosyst Environ.*, S 507-516.

MORELLI F. 2013: Relative importance of marginal vegetation (shrubs, hedgerows, isolated trees) surrogate of HNV farmland for bird species distribution in Central Italy. *Ecological Engineering*. 57, 261–266.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady 1306/2013

Nařízení Rady 1307/2013

Nařízení vlády 307/2014 Sb., o stanovení podrobností evidence půdy podle uživatelských vztahů

Nařízení vlády 50/2015 Sb., o stanovení některých podmínek poskytování přímých plateb zemědělcům

Nařízení vlády č. 307/2014 Sb., o stanovení podrobností evidence využití půdy podle uživatelských vztahů.

Neumann P., 2004: Společná zemědělská politika EU: vznik, vývoj a reformy, mezinárodní komparace. *Oeconomica*, Praha, 65s. ISBN 80-245-0814-1.

Pe'er, G., Dicks, L.V., Visconti, P., et al., 2014: EU agricultural reform fails on biodiversity. *Science* 344, 1090–1092.

Pělucha M., 2006: Rozvoj venkova v programovacím období 2007-2013 v kontextu reformy SZP EU., *Ireas*, Praha, 162 s. ISBN 80–86684–42–3.

Pender, J., Hazell, P. (Eds.), 2000: Promoting Sustainable Development in Less-favoured Areas. Focus No. 3 Policy Briefs. IFPRI, Washington, DC

Pro-Bio, ©2017: Greening – procentní podíl ploch v ekologickém zájmu, (online) [cit.2018.03.17] dostupné z <<https://pro-bio.cz/aktuality/greening-procentni-podil-ploch-v-ekologickem-zajmu/>>

Rajmonová, L., 2017: Význam rozptýlené zeleně pro ptáky v zemědělské krajině. Univerzita Karlova, Přírodovědecká fakulta, Praha. 34 s. (bakalářská práce).

Rötter R. et al. 1997: Variations in yield response to fertiliser applications in the Tropics: quantifying risks and opportunities for smallholders based on crop growth simulation, *Agricultural Systems* S 41-68.

Ruerd R., Pender J., 2004:Rural diversity and heterogeneity in less-favoured areas: the quest for policy targeting. Food Policy, S 303-320.

Sitewell s.r.o., ©2004: Případová studie projektu: SITEWELL LPIS 2 (online) [cit.2018.02.07], dostupné

Sklenička P., 2003: Základy krajinného plánování. Vyd. 2., Naděžda Skleničková, Praha, 321 s. ISBN 80-903206-1-9.

Sklenička, P., 2001: Permanentní krajinné struktury – jejich funkce a vývoj. In Dejmal, I. (ed.) Tvář naší země – krajina domova. 1. vyd. Lomnice nad Popelkou: Česká komora architektů.

Steenhuijsen Pitors, B., 1995: Diversity of fields and farmers: explaining yield variation in Northern Cameroon. PhD Thesis. Wageningen Agricultural University, Wageningen

Swinbank A., Tranter R. B., c2004: A bond scheme for common agricultural policy reform. MA: CABI Pub, Cambridge

SZIF, ©2015: I. pilíř – Systém základních plateb (online) [cit.2018.03.06], dostupné z dostupné z

<http://www.szif.cz/cs/CmDocument?rid=%2Fapa_anon%2Fcs%2Fdokumenty_ke_stazeni%2Fsystemova_navigace%2Finformace_a_aktuality%2Fdulezita_sdeleni%2F1405400397287.pdf>

SZIF, ©2015: I. pilíř – Systém základních plateb, minimální požadavky a přechodná vnitrostátní podpora (online) [cit.2018.03.06], dostupné z <http://www.szif.cz/cs/CmDocument?rid=%2Fapa_anon%2Fcs%2Fdokumenty_ke_stazeni%2Fsystemova_navigace%2Finformace_a_aktuality%2Fdulezita_sdeleni%2F1406034820255.pdf>

SZIF, ©2015: Společná zemědělská politika po reformě – I. a II. pilíř , (online) [cit.2018.03.06] dostupné z <http://www.szif.cz/cs/CmDocument?rid=%2Fapa_anon%2Fcs%2Fdokumenty_ke_stazeni%2Fsystemova_navigace%2Finformace_a_aktuality%2Fdulezita_sdeleni%2F1404808696734.pdf>

SZIF, ©2016: Výroční zpráva za rok 2016 (online) [cit.2018.03.01], dostupné z <https://www.szif.cz/cs/CmDocument?rid=%2Fapa_anon%2Fcs%2Fdokumenty_ke_stazeni%2Fsystemova_navigace%2Finformace_a_aktuality%2Fdulezita_sdeleni%2F1404808696734.pdf>

zeni%2Fsystemova_navigace%2Fo_nas%2Fvyrocni_zpravy_szif%2F1500019975658.pdf>

SZIF, ©2017: Příručka pro žadatele (online) [cit.2018.01.06], dostupné z https://www.szif.cz/cs/CmDocument?rid=%2Fapa_anon%2Fcs%2Fdokumenty_ke_stazeni%2Fplatby_na_zaklade_jz%2Fjz%2Fjz%2F1491806543827.pdf

SZIF, ©2018: Platby pro oblasti s přírodními či jinými zvláštními omezeními (LFA) online) [cit.2018.02.13], dostupné z <https://www.szif.cz/cs/prv2014-m13#>

Tratinová M., 2009: Metodika pro posouzení krajinných prvků v kontextu hospodaření na zemědělské půdě.

Trnka P. 2001: Ekologické aspekty obnovy plošné a bodové zeleně v krajině. In: Obnova plošné a bodové zeleně v krajině: sborník přednášek z mezinárodního semináře konaného dne 14. června 2001. Mendelova zemědělská a lesnická univerzita, Brno ISBN 80-7157-515-1.

Ústecký kraj, ©2003: Základní informace o kraji, (online) [cit.2018.02.07], dostupné z <http://www.kr-ustecky.cz/zakladni-informace-o-kraji/d-183261>

Ústecký kraj, ©2005: Koncepce směrů rozvoje zemědělství a venkovských oblastí Ústeckého kraje, (online) [cit.2018.02.09], dostupné z http://www.kr-ustecky.cz/vismo/dokumenty2.asp?id_org=450018&id=1666832&p1=188368

Ústecký kraj, ©2018: Zemědělství, (online) [cit.2018.15.10], dostupné z <https://www.kr-ustecky.cz/zemedelstvi/ds-99371>

Vejvodová A., 2016: Ošetřování travních porostů: informační materiál pro zemědělce. 2. aktualizované vydání. Ministerstvo zemědělství, Praha, 28 s. ISBN 978-80-7434-300-1.

Wuczynski A. 2016: Farmland bird diversity in contrasting agricultural landscapes of southwestern Poland. Landscape and Urban Planning. 148, S 108–119.

Zákon 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny

Zákon č. 256/2000 Sb., o Státním zemědělském intervenčním fondu, ve znění pozdějších předpisů

Seznam obrázků:

Tabulka č. 1: Zaměstnanost v zemědělství v zakladatelských státech ES v letech 1960 – 2012 (v %) CIA: The world factbook. (on-line) [cit. 17. 8. 2017], dostupné z: <<https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/fr.html>>. Vlastní zpracování THE WORLD BANK DATA: Employment in agriculture (% of total employment) (on-line) [cit. 17. 8. 2017], dostupné z: <<http://data.worldbank.org/indicator/SL.AGR.EMPL.ZS>>. Vlastní zpracování.

Obr. č. 1: Podíl jednotlivých složek podpor SZP v roce 2016 (v mld. Kč) (SZIF, 2016). SZIF, ©2016: Výroční zpráva za rok 2016 (online) [cit.2018.03.01], dostupné z <https://www.szif.cz/cs/CmDocument?rid=%2Fapa_anon%2Fcs%2Fdokumenty_ke_stazeni%2Fsystemova_navigace%2Fo_nas%2Fvyrocni_zpravy_szif%2F1500019975658.pdf>

Obr. č. 2: Rozdělení rozpočtu PRV podle jednotlivých priorit (Eagri, 2014) eAGRI, ©2014: Ministerstvo zemědělství, Vyhodnocení příjmu jednotné žádosti (přímé platby) v roce 2017, (online) [cit.2018.02.13], dostupné z<http://eagri.cz/public/web/file/566788/Vyhodnoceni_prijmu_JZ_2017___prime_platby.pdf>

Obr. 8: Způsob zakreslování půdních bloků z dob jeho vzniku (Sitewell s.r.o. 2004) Sitewell s.r.o., ©2004: Případová studie projektu: SITEWELL LPIS 2 (online) [cit.2018.02.07], dostupné z<https://is.muni.cz/el/1431/podzim2013/Z7262/um/CZLPIS_pripadova_studie_CZ.pdf>

Obr. 9: Vzhled online řešení LPIS (Sitewell s.r.o. 2004) Sitewell s.r.o., ©2004: Případová studie projektu: SITEWELL LPIS 2 (online) [cit.2018.02.07], dostupné z<https://is.muni.cz/el/1431/podzim2013/Z7262/um/CZLPIS_pripadova_studie_CZ.pdf>

Obr. 10: Portál farmář (eAGRI, 2018). ©2018: (online) [cit.2018.02.13], dostupné z<<http://eagri.cz/public/web/mze/farmar/>>

Obr 11: Výměra zemědělské a orné půdy v Ústeckém kraji (ČSÚ: Základní tendence demografického, sociálního a ekonomického vývoje ústeckého kraje (online) [cit. 2018.10.15] dostupné z

<<https://www.czso.cz/documents/10180/61166034/33000618.pdf/37cae0ad-5bd3-44dd-b6d5-b8ea7dfbf886?version=1.11>>. (ČSÚ, 2018).

Tabulka č.3: Přehled žádostí o SAPS a greening (Ministerstvo zemědělství:

Vyhodnocení příjmu jednotné žádosti (přímé platby) v roce 2017 (online) [cit.

2018.10.15], dostupné z <

http://eagri.cz/public/web/file/566788/Vyhodnoceni_prijmu_JZ_2017___prime_platby.pdf >.

Tabulka č.4: Přehled EFA ploch, kterými se zemědělci plnili greening (Ministerstvo

zemědělství: Vyhodnocení příjmu jednotné žádosti (přímé platby) v roce 2017 (online)

[cit. 2018.10.15], dostupné z <

http://eagri.cz/public/web/file/566788/Vyhodnoceni_prijmu_JZ_2017___prime_platby.pdf >.

Obr. č. 12: Přehled ploch krajinných prvků využitých k plnění podmínek

greeningu za rok 2017 (Ministerstvo zemědělství: Vyhodnocení příjmu jednotné

žádosti (přímé platby) v roce 2017 (online) [cit. 2018.10.15], dostupné z <

http://eagri.cz/public/web/file/566788/Vyhodnoceni_prijmu_JZ_2017___prime_platby.pdf >.

11. Přílohy

1) Zemědělský podnik obhospodařujete jako právnická nebo fyzická osoba?

O Právnická osoba O Fyzická osoba

2) Hospodaříte konvenčním, ekologickým nebo biodynamickým způsobem?

O Konvenční O Ekologické O Biodynamické

3) Kolik hektarů obhospodařujete?

4) Kolik z celkové výměry tvoří orná půdu (v %)?

5) Kolik z celkové výměry tvoří trvale travní porosty (v %)?

6) Jsou pozemky, na kterých hospodaříte, ve vašem vlastnictví nebo pronajaté?

6a) Procentuální zastoupení vlastních pozemků:

6b) Procentuální zastoupení pronajatých pozemků:

7) Je pro Vás důležité půdu, na které hospodaříte, vlastnit? Vaši odpověď zdůvodněte

.....

8) Ze kterých dotačních titulů pobíráte dotace?

O SAPS O LFA O AEKO O EZ O Jiné

.....

9) Využíváte ještě jiných dotací, které pomáhají vašemu podnikání?

Pokud ANO. O jaké dotace se jedná?

.....

10) Myslíte si, že novinka SZP "greening" měl pro půdu, na které hospodaříte, pozitivní vliv? ANO/NE

Zdůvodněte:.....

11) Máte na vašich pozemcích environmentálně významné prvky? ANO/NE

12) Kolik máte EVP evidovaných na orné půdě?

13) Kolik máte EVP evidovaných na TTP?

14) Pečujete o EVP na orné půdě rozdílným způsobem, než na TTP? ANO/NE

V čem se způsob obhospodařování liší?

15) Máte všechny EVP evidované v systému LPIS? ANO/NE.

Pokud ne, jaký je počet neevidovaných?(v %)

.....

16) O jaké EVP se jedná?

Ty, které máte v evidenci LPIS zakroužkujte

Mez Solitérní dřevina Skupina dřevin O Terasa

O Travnatá údolnice O Stromořadí

17) Pečujete rozdílně o EVP, které máte v LPIS a které evidované nemáte?

ANO/NE

V čem je

rozdíl?.....

18) Jaký pro Vás mají EVP význam?

a) K plnění greeningu

b) Členitost pozemků

c) Jako protierozní/protipovodňové opatření

d) posilující ekologickou stabilitu krajiny

d) Jiné (vypište)

.....

Jste schopen/schopna si Jednotnou žádost podat přes portál farmář, nebo potřebujete asistenci pracovníka OPŽL nebo jiného poradce?

a) Ano, jsem schopen si JŽ podat přes PF.

b) Ne, potřebuji asistenci pracovníka OPŽL nebo jiného poradce.

19) Je pro Vás snadné splnit podmínky pro dosažení dotací v roce 2015? ANO/NE

vypište nejproblematičtější bod k dosažení

dotací.....

20) Dělal/a byste zemědělství stejným způsobem, kdyby SZP neexistovala

ANO

NE

Proč?.....

21) Co by jste jsi přáli zahrnout do SZP 2020-2025?

.....